ҲАР ТУП ҒЎЗА ДЕҲҚОН МЕҲРИГА ҚОНСИН

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 119 (3857). | Пайшанба, 20 июнь 1968 йил. | Баҳоси 2 тийин.

Янгийўл районидаги «Партия XXI съезди» колхозида ғўза парвариши қизғин давом этмоқда. Ўртоқ Тўрабой Турсунбоев бошлиқ звено аъзолари эса 43 гектар ернинг ҳаммасини иккинчи парваришдан чиқариб бўлишди. Қатор ораларига ишлов беришда звено бошлиғи зўр ғайрат кўрсатмоқда. Суратларда: звенонинг пахта даласи ва ўртоқ Т. Турсунбоев.

О. Қозоқбоев фотолари.

ИЖТИМОИЙ ФАНЛАР ЎҚИТУВЧИЛАРИНИНГ КЕНГАШИ

МОСКВА, 19 июнь. (ТАСС мухбири). Кеча эрталаб Ленинские Горидаги Москва давлат университетининг мажлислар залида мамлакат олий ўқув юртлари ижтимоий фанлар кафедралари мудирларининг бутуниттифоқ кенгаши очилди.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари П. Н. Демичев доклад қилди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг шу йил 18 июндаги фармонига биноан республиканинг бир группа медицина ходимларига «Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган врач» фахрий унвони берилди.

* * *

Шунингдек, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан соғлиқни сақлаш органлари ходимларидан катта бир группаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотландилар.

САФАР ТУГАДИ

Тошкент область партия комитетининг иккинчи секретари А. С. Пономарев бошлиқ Тошкент областининг партия ходимлари Болгариянинг Хасково округида ўн кун меҳмон бўлиб туришди.

Делегация аъзолари округда ташкилий-партиявий ва идеологик ишлар билан танишдилар, улар Хасково Свиленград шаҳарларида бўлишди. Димитров шаҳридаги химия ва кўмир комбинати, тамаки фабрикасини кириб кўришди. Хасково округи деҳқонлари билан учрашдилар. (ЎзТАГ).

САЛОМ, ЭСТОНИЯ!

Эстонияда бўладиган ўзбек адабиёти ва санъати декадасининг қатнашчилари кеча Эстонияга етиб бордилар.

Шу куни Эстония Маданият министрлиги биносида ўзбек адабиёти ва санъати декадасига бағишланган матбуот конференцияси бўлиб ўтди. Конференцияни Эстония ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари А. К. Грен очди. Ўзбекистон ССР Маданият министри В. И. Зоҳидов йиғилганларга декада программаси ҳақида сўзлаб берди.

АҲДИМИЗ 544 ТОННА

Биз бу йил ҳам далаларимизда ҳар йилдагидек мўл пахта ҳосили етиштирамиз, деб қатъий айтамиз. Чунки асосий майдонлардаги ғўза унча кечки эмас. Оби-ҳаво ноқулай келгани туфайли 165 гектар пахта майдонимиздан фақат 7 гектарига қайта чигит экилди.

Айни кунларда ғўза парвариши йилдагидек давом этаяпти. Ғўзани ягана қилиб бўлдик. Ҳозир ҳар гектар ерда 100 минг тупдан кўчат бор. Шунга ишониб биз барча пахта майдонимиздан пландаги 508 ўрнига 544 тонна пахта етиштириш тўғрисида социалистик мажбурият олдик. Бу ҳар гектар ердан 33 центнерданга тўғри келади. Бу планга нисбатан 3 центнердан ошиқ демакдир.

Участкамиз аъзолари ўз зиммаларига олган бу социалистик мажбуриятни сўзсиз бажариш, юз берган қийинчиликларни енгиш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Шу туфайли ғўза ораларидаги ёввойи ўт қириб ташланди. Барча майдондаги ғўзалар культивациядан чиқди. Ҳозиргача ғўза икки марта озиқлантирилди, биринчи суғориш тамом бўлди.

Яна шуни айтиш кераккн, бизни участка элета уруғ хўжалиги. Биз юқори сифатли 108-Ф навли уруғ етиштирамиз. Шунинг учун даладаги ишлар шунга қараб ташкил этилган. Масалан, уруғлик чигитнинг сифатли бўлиши ҳар қайси уядаги ғўзанинг эркин, дуркин ривожланишига боғлиқ. Шу сабаб ғўзани ягана қилганда ҳар бир уяда бир донадан кўчат қолдирилди. Кўчатлар ораси 20 сантиметрдан ошмайди. Қатор ораларида бўш уялар бўлса, шуни тўлдириш мақсадида баъзи уялардагина 2 тадан кўчат қолдирилди. Шу йўл билан ҳар гектар ерда 100 минг туп кўчат бўлишига эришдик. Ҳозир кўпчилик майдондаги ғўзаларимиз шоналамоқда, ҳа демай улар гул кўрсатади.

Участкамиз аъзолари Халил Набиев, Сотволди Мансуров сингари ишни яхши ташкил этиб ғўзани нормал ривожлантиришига эришган звено бошлиқларидан, Ҳикоят Қодирова, Хидой Юнусалиева, Шарофат Умарова сингари колхозчилардан. Баҳром Умаров, Тошпўлат Маматқулов, Минасқат Насибулин сингари ишчан, серғайрат сувчилардан миннатдорлар. Участкамизда бундай фидокор кишилар оз эмас. Ҳамма баробар бир ёқадан бош чиқариб ишлаётгани, меҳнат интизомига қаттиқ бўйсуниб ҳаракат қилаётгани учун дастлабки қувончли якунларга эришдик. Ғўза текис шоналади.

Адолат БОБОЕВА.

Янгийўл районидаги Карл Маркс номли колхознинг участка бошлиғи.

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ-СОВЕТ АКТИВИНИНГ НАЗАРИЙ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Тошкент область партия-совет активининг назарий конференцияси бўлиб ўтди. Конференция «Ишда ленинча услуб учун» темасига бағишланди.

Олмалиқ шаҳар партия комитетининг биринчи секретари В. М. Муҳамедов «Ишда юксак ғоявийлик, партиявий принципиаллик, ишчанлик ва аниқлик учун», Ўрта Чирчиқ район партия комитетининг биринчи секретари А. Мираҳмедов «Кадрлар билан ишлашда ленинча принципларга қатъий риоя қилиш — сиёсий ва хўжалик вазифаларини муваффақиятли бажаришнинг муҳим шарти» темаларида доклад қилдилар. Чирчиқ шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари А. И. Аникин доклади «Омма билан алоқа, таъсирчанлик, коммунист ва партиясизларнинг коллектив тажрибасига таяниш» мавзуига бағишланди.

Янгийўл район партия комитетининг биринчи секретари А. П. Алимов ижтимоий ва шахсий ҳаётда поклик ва тўғрилик, оддийлик ва камтарлик ленинчи ходимларнинг фазилатлари бўлиши кераклиги ҳақида гапирди. Оққўрғон район партия комитетининг биринчи секретари С. М. Тоиров «Ишлаб чиқаришни билиш, унинг ташвишлари билан яшаш керак» деган масалага тўхталди.

Янгиобод шаҳар партия комитетининг секретари Н. В. Стрижков ҳаётимизнинг қонуни бўлган танқид ва ўз-ўзини танқид ҳақида гапирди. Тошкент тўқимачилик комбинати партия комитетининг секретари А. М. Пивкина коллектив ўртасидаги тарбиявий ишлар тўғрисида сўзлаб берди.

Область партия комитетининг иккинчи секретари А. С. Пономарев бошлиқ Тошкент областининг делегацияси яқинда Болгарияда бўлган эди. Ўртоқ Пономарев конференция қатнашчиларини Болгария Коммунистик партияси Хасково округи комитетининг иш услуби ва методлари билан таништирди.

Конференция охирида область партия комитетининг биринчи секретари М. А. Абдураззоқов «Ҳал қилувчи иш жойида асосий нарсани топа билиш, етакчи кучларни тўплаш керак» деган темада доклад қилди.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ҚАРОРИ

ИЛГАРИ ГРУЗИЯ ССРДА ЯШАГАН СССР ГРАЖДАНЛАРИ — ТУРКЛАР, КУРДЛАР, ҲАМШАЛЛАР ВА ОЗАРБАЙЖОНЛИЛАРГА НИСБАТАН СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ 1956 ЙИЛ 28 АПРЕЛЬ ФАРМОНИ 2-МОДДАСИНИ ВА СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ 1957 ЙИЛ 31 ОКТЯБРЬ ФАРМОНИ 2-МОДДАСИНИ ТАТБИҚ ЭТИШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДА

СССР Олий Совети Президиуми ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Тушунтирилсинки, илгари Аджария АССРда, Грузия ССР Ахалцихе, Ахалкалаки, Адигени, Аспиндза, Богдановка районларида яшаган СССР гражданлари — турклар, курдлар, ҳамшаллар ва озарбайжонлилар ҳамда уларнинг оила аъзолари Совет Иттифоқининг барча гражданлари сингари, ишга жойлашиш ва паспорт режими тўғрисида амалда бўлган қонунларга мувофиқ СССРнинг ҳамма территориясида яшаш ҳуқуқидан фойдаланадилар.

2. Илгари Грузия ССРда яшаган турк ва курд миллати гражданлари, ҳамшаллар ва озарбайжонлилар Ўзбекистон ССР, Қозоғистон ССР ва бошқа иттифоқдош республикалар территориясида ўрнашиб қолиб совет гражданларининг барча ҳуқуқларидан фойдаланаётганликлари, ижтимоий-сиёсий ҳаётга қатнашаётганликлари совет, партия ва касаба союз органлари составига сайланаётганликлари, уларнинг кўплари меҳнатда эришган муваффақиятлари учун орденлар, медаллар билан мукофотланганликлари, фахрий унвонлар олганликлари қайд этиб ўтилсин.

Ҳозирги вақтда мазкур гражданлар яшаб турган иттифоқдош республикаларнинг министрлар советларига шу гражданларнинг миллий манфаатлари ва хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда хўжалик ва маданий қурилиш соҳасида бундан буён ҳам тегишли ёрдам ва кўмак бериб бориш вазифаси топширилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1968 йил 30 май.

КЎРКАМ ВА БЕЖИРИМ

Созандалар одамларни оромбахш куйлари билан мафтун қилсалар, бинокорлар янги-янги кўркам ва бежирим уй-жой бинолари барпо этиб кўзни қувонтирадилар. Пойтахтимиздаги Туркман бозорининг шарқ томонига боқсангиз, осмонўпар уйларга кўзингиз тушади. Уларни украин дўстларимиз тез ва соз қуришмоқда. Қардошларимиз бирнеча юз минг квадрат метр уй-жой қуриш мажбуриятини олиб ишлашяпти. Ҳозирги кунда уйлар қад кўтариб, бирин-кетин фойдаланишга топширилмоқда. Шу уйларни сувоқчисиз тасаввур қилиб бўлмайди, албатта.

Лугансклик сувоқчилар ҳозирги долзарб кунларда 30 хонадонга мўлжалланган уй-жойни қўлдан чиқариб, эрта-индин ҳамшаҳарларимизга топшириш арафасида туришибди. 3-Киев қурилиш поездининг Люба Казяр бошлиқ бригадаси аъзолари топшириқни доимо ортиғи билан адо этмоқдалар, кунига ўнлаб квадрат метр жойни сифатли сувоқдан чиқаришяпти. Бу бригада ишчиларининг баракали меҳнати натижасида Марказий универмаг яқинидаги қатор-қатор уйларга кўчиб кирган тошкентликлар қўли гул бинокорлардан миннатдор бўлишмоқда.

Қурилиш давом этмоқда. Стаканова, Емец, Михайловская ўртоқлар каби сувоқчилар кунлик нормани мунтазам 150—160 процентдан адо этишяпти.

А. ЖОНҚОБИЛОВ.

ЎТ БОСГАН ҒЎЗАЛАР

Тошкентдан Бекобод томон йўлга чиқсангиз, турли хил манзарани кўрасиз. Бектемирга келганда бир текис ривожланаётган ғўзалар дилингизни шод этади. Бу ердаги Охунбобоев номли колхоз аъзолари бутун куч ва эътиборларини ғўза парваришига сафарбар қилганлар. Шу колхоз билан туташ «Полярная звезда» колхозига ва Тўйтепага яқинлашганингиздаги Терешкова номли колхозларда ҳам аҳвол қувонарли. Қатор ораларида колхозчилар, механизаторлар тер тўкиб меҳнат қилмоқдалар. Улар ҳар бир тупни меҳр билан парвариш қилиб, унинг яхши ривожланиши учун тер тўкмоқдалар.

Бу хўжаликларда ғўза парваришидаги кечикишни шижоат ва маҳорат кўрсатиб ишлаш, қўшимча тадбирларни амалга ошириш билан бартараф қилиш ҳар бир пахтакорнинг кундалик мақсади бўлиб қолган. Культивация, озиқлантириш ва суғориш ўз вақтида юқори сифатли қилиб амалга оширилмоқда. Пайкалларда ўт босган ёки нимжон ғўзаларни кўрмайсиз. Буларнинг ғайрат ва шижоат кўрсатиб ишлаётганига, ҳосил тақдири ҳақида жон куйдираётганлигига чин қалбдан ташаккур айтасиз. Бироқ айрим хунук манзаралар дилингизни ранжитади. Мана, «Северний маяк» колхозининг далалари. Баъзи карталар ола-була, кўчатларнинг бир қисми ўсиб, бир қисми кўринмайди. Айрим жойларда ғўза эмас, ёввойи ўтлар гуллаб ётибди. Чанқоқ ғўзаларнинг ҳолига раҳмингиз келади.

Бўка районига яқинлашганингизда 1-«Пискент» совхозининг далаларига дуч келасиз. Бу ердаги аҳвол ява ҳам ташвишли. Айрим звеноларда, пайкалларда бир неча кунлаб одамлар ишламайди, ғўза ўрнига ёввойи ўтлар бўй чўзиб, бепарво раҳбарларнинг бамайлихотир юрганидан ҳатто гуллаб ҳам ётибди. Бу ердаги ғўзаларнинг аҳволига раҳмингиз келади. Наҳотки, шунчалар ҳам жон ачимаса!

Область партия комитети яқинда ғўза парваришининг аҳволи ҳақида район раҳбарлари, мутахассислар, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари билан биргаликда маслаҳат мажлиси ўтказиб, унда галдаги вазифалар аниқ ва равшан белгилаб олинган эди. Баъзи хўжаликларнинг раҳбарлари беғамликка йўл қўйиб, бу йилги вазиятни ҳисобга олмаётганликлари ва барча куч, техника воситаларини далага сафарбар этиш кераклиги кўрсатилган эди. Шундан сўнг кўпчилик колхоз ва совхозларда ишда кескин бурилиш ясалди. Ғўза парвариши кучайтириб юборилди. Лекин Ўрта Чирчиқ, Бўка ва Бекобод ҳамда бошқа районлардаги айрим хўжаликларда ҳамон интизомсизлик ва сусткашлик давом этмоқда.

Юқорида тилга олинган районларнинг колхоз ва совхозларида ҳосил тақдири район ва хўжаликларнинг раҳбарларини жиддий ташвишга солмаётганга ўхшайди. Шу вақтгача айрим далаларнинг ўт босиб ётганини ёки сувсизликдан чанқаб, ўсмай ётганини қандай баҳолаш керак. Ўрта Чирчиқ районидаги ўртоқлар олдин ерни суғориб, сўнгра етилтиргандан сўнг ёввойи ўтга қарши курашамиз дейдилар. Хўш, ўт босган ерларни бир-икки кунда суғориб, икки-уч кунда етилтириш, деганлари, нима деганлари! Унгача қолган ғўзаларни ҳам ўт босиб кетади-ку. Вақт кутиб турмайди. Ёввойи ўт эса ўсса, кўпайса кўпаяди-ку, лекин камаймайди. Унинг ҳосил тақдирига хавф солаётганлигига нега бефарқ қараб турасизлар!

Бекободлик ўртоқлар ўт ернинг боласи, уни ҳарқанча йўқотаман, десанг ҳам ўсаверади, деб ўзларини юпатмоқдалар. Агар шу зайлда иш олиб бориладиган бўлса, бу «бола» кўпгина ердаги ғўзаларни пайхон қилиши мумкин. Ўт ернинг доимий йўлдоши деб, экинни ўт бостириб юбориш, бу ўтакетган масъулиятсизлик ва кечириб бўлмайдиган бир ҳол эмасми?!

Ҳозир ҳамма ерда ғўза ёппасига шоналаб, гулга кирадиган давр. Баҳорда юз берган табиий офат ва қийинчиликларни мардонавор енгиб, барча майдонларда социалистик мажбуриятимизни қоплайдиган даражада ҳосил етказишни таъминлаш шу куннинг жанговар вазифасидир. Бутун кучни, техника воситаларини далага сафарбар этиш лозим. Ўт босган пайкалларни тезда тозалаб, ҳар бир кўчатнинг нормал ўсиши учун ғамхўрлик қилишимиз керак. Культивация, озиқлантириш ва суғоришни вақтида, сифатли ўтказайлик, бирон туп кўчат ҳам нобуд бўлмасин!

ИЗЛАНИШДА

Прокат цехи рационализаторлари яқинда уч янгиликни ишлаб чиқаришга жорий этдилар. Цехнинг илғор слесари Николай Ситов қайчиларни ёғлашнинг янги усулини таклиф қилди. У энди бевосита иш давомида ёғланадиган бўлди.

Айни вақтда унинг ҳамкасби Владимир Бичков дўстининг таклифини оддийлаштириб, қайчилар қурилмаларини мустаҳкам ўрнатишга ва иш процессини осонлаштиришга эришди.

Иш давомида прокат цехи бошлиғининг ёрдамчиси Георгий Арістов тунукалар тахловчи занжирлар ҳаракатини такомиллаштирди. Бу эса назоратчининг ишини анча осонлаштирди.

Тиним билмас рационализаторлар Н. Латфуллин, В. Шагапов ва Ф. Захаровларнинг таклифи билан учинчи сорт тунука ишлаб чиқаришга барҳам берилди. Бу эса биринчи ва иккинчи сорт тунукалар ишлаб чиқаришни кўпайтиришга ёрдам бермоқда. Ҳозиргача цех фақатгина рационализаторлик таклифларининг ўзидан 77 минг сўм иқтисод қилиб қолди.

В. И. Ленин номидаги Бекобод металлургия заводи энергетиклари эса электр энергиясини иқтисод қилишда кўнгилли натижага эришишяпти. Уларнинг изланиши билан корхона бўйича биргина май ойининг ўзида сарфланиши лозим бўлган қувватнинг тўрт процентга яқини иқтисод қилиб қолинди.

Энг яхши кўрсаткичларга прокат, мартен, энергетика цехларининг коллективлари эришмоқдалар. Улар бир неча ўн минглаб киловатт-соат электр энергияси иқтисод қилиб қолдилар. Йил бошидан буён эса корхонада 825 минг киловатт-соат электр энергияси тежалди.

М. РЎЗИМАТОВ.

ТОШКЕНТЛИКЛАР НОМИДАН КАТТА РАҲМАТ

Тошкент томон келаётган эшелонларнинг сон-саноғи йўқ эди. Бутун мамлакат табиий офатдан зарар кўрган шаҳарга ёрдам қўлини чўзди. Ишчилар, инженерлар, архитекторлар кела бошладилар, бинокорлик материаллари ортилган вагонлар сон-саноқсиз эди. Тошкентдан ҳам жўнаб кетаётган эшелонлар оз эмас эди. Узлуксиз ер ости тебранишлари ваҳимасидан болаларни муҳофаза қилиш керак эди. Ўша кунларда Тошкент шаҳридан бир юз йигирма беш минг болани Россия Федерацияси, Украина, Қозоғистон, Тожикистоннинг пионер лагерлари, санаторийлари, мактаб-интернатлар ўз бағрига олди. Мамлакатимизнинг ҳамма томонидан «болаларингизни кутамиз... уларни тезроқ юборинг» деган телеграммалар келиб турди.

Москва ва Ленинграддаги мактаб-интернатлар 1400 дан ортиқ болани оталарча ғамхўрлик ва оналик меҳр-муҳаббати билан илиқ кутиб олдилар.

Москва, Ленинград ва Қозоғистоннинг педагогларига, халқ маорифи ходимларига, завод ишчиларига мана шу олижаноб ишлари ва болаларга кўрсатган меҳр-муҳаббатлари учун миннатдорлик билдириш мақсадида Тошкентлик минглаб оналар ва оталар 18 июнда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлислар залига келдилар.

Тантанали учрашувни Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари С. Р. Расулов очди.

Тошкентлик болаларни ўқитиш ва тарбиялаш соҳасидаги катта хизматлари учун Москва, Ленинград шаҳарлари ва Қозоғистоннинг корхоналари, ташкилотлари ва халқ маорифи ходимларини республика Олий Совети Президиумининг фахрий ёрлиқлари билан мукофотлаш тўғрисида, Москва, Ленинград ва Қозоғистон ССРнинг бир группа ўқитувчилари ва тарбиячиларига «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи» фахрий унвони бериш тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фармонини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари Р. Сахибоев ўқиб берди.

Республика Олий Совети Президиумининг Раиси Е. С. Насриддинова халқ маорифи ходимларига, ишчилар коллективининг намояндаларига юксак мукофотларни топширди. Е. С. Насриддинова Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан мукофотланганларни қизғин табриклаб, уларга сиҳат-саломатлик, олижаноб ишларида катта муваффақиятлар тилади.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи В. Хўжаева Тошкент ота-оналар жамоатчилигининг вакили А. Аюпов болаларга ғамхўрлик қилганликлари учун самимий ташаккур изҳор қилдилар.

Меҳнаткашлар депутатлари Ленинград шаҳар совети ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари А. П. Бойкова революциянинг биринчи кунлариданоқ Ленинград билан Тошкент ўртасида вужудга келган дўстлик ҳақида зўр ҳаяжон билан гапирди.

КПСС Москва шаҳар партия комитети мактаблар бўлимининг мудири Т. Я. Перлова, Москва шаҳридаги 68-мактаб-интернат директори Е. А. Игонькина, Ленинграддаги 15-интернат-мактаб директори Е. Н. Васильева мукофотлар учун ўз номидан ва ҳамкасблари номидан Ўзбекистон Коммунистик партиясига, республика ҳукуматига ва Ўзбекистон халқига самимий миннатдорчилик изҳор қилди.

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси Ҳ. А. Асомов Москва, Ленинград, Қозоғистондаги мактаблар ва корхоналар коллективлари номига барча тошкентликлар номидан миннатдорчилик билдириб эсдалик совғалари топширди.

Ўзбекистон ССР маориф министрининг биринчи ўринбосари С. Ф. Флахов Москва ва Ленинград педагогларининг катта группасига халқ маорифи аълочиси значогини ҳамда республика маориф министрлигининг фахрий ёрлиқларини топширди.

Йиғилишда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитет бюро аъзолари Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов иштирок этдилар. (ЎзТАГ).

Дод, мени ўтдан қутқаринг...

Карикутаруни А. Воробейчиков чизган.

М. ГОРЬКИЙ ВА «ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН»

М. Горькийнинг даҳоси жаҳон маданиятининг порлоқ саҳифаларидан бирини ташкил этади. Унинг ўлмас асарлари ҳозирги кунда турли миллатларга мансуб бўлган кенг китобхонлар оммасига, жумладан ўзбек ўқувчиларига ҳам жуда яхши таниш. Улуғ ёзувчининг асарларини ўқимаган бирорта ўзбек китобхонини, унинг маътабар номини эшитмаган бирорта ўзбек оиласини топиш мумкин эмас.

Улуғ Октябрь социалистик революциясигача М. Горький ижоди билан ўзбек халқининг фақат айрим вакиллари гина таниш эдилар. Ҳатто Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида ҳам бу улуғ санъаткор асарларини халқ оммаси орасида кенг тарқатиш йўлида бир қанча тўсиқларни бартараф қилишга тўғри келди.

Маълумки, Коммунистик партия ва унинг раҳбари В. И. Ленин ўз ижоди билан социалистик революция куйчиси сифатида танилган М. Горький асарларини юксак баҳолаган. Аммо 20-йиллардаги адабий оқимларнинг айрим вакиллари улуғ ёзувчига ишончсизлик, ҳатто душманлик назари билан қарар эдилар. Ўша даврдаги энг нуфузли адабий гуруҳ — РАППнинг раҳбарларидан бўлган Л. Авербах бу соҳада айниқса кўп зарарли ҳаракат қилди. Улуғ санъаткор бир неча йиллик ҳижрондан сўнг Италиядан Совет Иттифоқига қайтиб келаётган паллада — 1928 йил 26 майда «Комсомольская правда» газетасида эълон қилган мақолада у М. Горькийни «юз процентли» совет ёзувчиси эмас, дейиш даражасига бориб етди. Улуғ ёзувчига бўлган ҳуруж совет жамоатчилигининг ғазабини қўзғатди. Бунинг ифодаси ўлароқ, 1928 йил 3 июнда «Правда» газетасида В. Астровнинг «М. Горький ва коммагрурбаччалар» сарлавҳали мақоласи пайдо бўлди. Аммо РАППнинг айрим раҳбарлари (Л. Авербах, В. Киршон) танқидчидан ўч олиш йўлига киришиб кетдилар. М. Горький номи атрофида пойтахтда бошланган бу мунозара айрим маҳаллий адабий ташкилотларга салбий таъсир кўрсатди. РАСС раҳбарларининг марказдан берган овозлари бу ташкилотнинг Сибирь бўлимидаги айрим ёзувчилари орасида улуғ ёзувчининг ҳаққоний танқиди зарбасига учраган айрим аламзада кишилар (А. Курс. В. Итин) томонидан қўллаб-қувватланди.

Бу ҳуружларнинг қабиҳлиги шунда эдики, улар совет жамоатчилиги М. Горькийнинг 60 йиллик юбилейини кенг нишонлагандан сўнг ҳамда ёзувчининг ўзи қисқа муддатга Совет Иттифоқига келган пайтида содир бўлди. Улуғ адибга Л. Авербах ва унинг бир гуруҳ ҳамфикрлари берган баҳо совет халқининг фикрини ифодаламас эди. Совет жамоатчилигининг М. Горькийга муносабати СССР Халқ комиссарлар Советининг улуғ ёзувчининг ишчилар синфи, пролетар инқилоби ва СССР олдидаги буюк хизматларини тақдирлаб қабул қилган ва совет матбуотида эълон этилган қарорида (қарор рус тилида «Правда» ва «Известия» газеталарида 1928 йил 30 мартда, ўзбек тилида эса, «Қизил Ўзбекистон» газетасида ўша йил 2 апрелида босилган) тўла-тўкис акс этган. Иғвогарлар эса, мана шу воқеадан кўп ўтмай яна ишга киришдилар ва ҳужумларини кучайгандан кучайтириб бордилар. «Настоящее», «Сибирские огни» журналларининг 1929 йилдаги сонларида улуғ ёзувчига туҳмат тоши отилган материаллар бирин-кетин босила бошлади. Ҳар галгидек бу сафар ҳам коммунистик партия совет жамоатчилигига ёрдамга келди ва улуғ ёзувчини ноўрин таъналардан, зарарли ҳужумлардан сақлаб қолди. Партия Марказий Комитети 1929 йил 25 декабрда «Сибирь ёзувчилари ва адабий ташкилотларининг бир қисмининг Максим Горькийга қарши чиқишлари тўғрисида» қарор қабул қилди. Унда улуғ адибга қарши отланган ёзувчиларнинг чиқишлари «ўта хато ва безорилик даражасига бориб қолган ҳаракат» сифатида кескин қораланди. «Сибирь ёзувчилари бир қисмининг бундай чиқишлари,— дейилади қарорда.— баъзи Сибирь ташкилотларида («Настоящее» группаси, Пролеткульт, Сибирь АП) партиянинг адабий-сиёсий йўлини қўпол бузишлар мавжудлиги билан боғлиқ ва партия ҳамда ишчи синфининг улуғ революцион ёзувчи ўрт. М. Горькийга муносабатига зиддир».

Марказий Комитетнинг бундай баҳоси М Горький душманларининг қанотини қайириб ташлади. Шунга қарамай, улар қулай вазият юз берган пайтларда яна ўзларининг қабиҳликларини бундан кейин ҳам давом эттирдилар.

Шу нарсани зўр қаноат ҳисси билан таъкидлаш зарурки, ўзбек жамоатчилиги М. Горькийга қарши ҳуружларда ҳеч қачон иштирок этмаган, аксинча у доимо улуғ ёзувчига ҳурматини бажо келтирган. М. Горькийга ленинча муносабатни ҳимоя қилишда ва улуғ санъаткор ижодини ўзбек халқи орасида кенг пропаганда қилишда «Қизил Ўзбекистон» газетасининг роли айниқса катта бўлган. Фактларга мурожаат этайлик.

«Қизил Ўзбекистон» газетаси 1928 йил 20 апрелда «Максим Горькийнинг юбилейи. Пролетариат улуғ адибнинг 60 ёшга тўлиши, 30 йиллик адабий хизмати» сарлавҳали мақола босди. Мақолада СССР Халқ Комиссарлари Советининг юбилей муносабати билан қабул қилган қарорининг тексти тўла келтирилади, партия давлат арбобларидан, турли давлат жамоат ташкилотларидан юбилярга келган табриклар. Ленинградда Инқилоб музейида М. Горькийнинг инқилобий фаолиятига оид ҳужжатлар кўргазмаси очилгани, юбилейда чет эллардаги зиёлиларнинг вакиллари ҳам қатнашгани таъкидланади. Хабар қуйидаги сўзлар билан тугайди:

«Унинг адабий ва инқилобий хизматлари тақдир этилди. Максим Горький ҳозирги вақтда Италиянинг — Сорренто деган жойида яшайди. Шу ёзда СССРга қайтса керак. Шўролар Иттифоқидан юборилган табрик телеграммаларининг ҳаммаси ундан тезликда СССРга қайтишини сўрайдилар ва илгариги каби катта фидокорлик билан янги турмуш қуришда хизмат кўрсатишини умид қиладилар».

М. Горький совет жамоатчилигининг сўзини ерда қолдирмади: 20 майда Совет Иттифоқига келди. Мамлакатимиз меҳнаткашлари бир неча йил мобайнида эришган муваффақиятларни кўриб, М. Горький беҳад севинди, унинг қувончи ичига сиғмай, кўплаб мақолалар яратди, қизғин ижтимоий фаолият бошлади. Ўзбек матбуоти улуғ ёзувчининг ҳаракатларини диққат билан кузатиб ва ёритиб борди. Мана 1928 йилда «Қизил Ўзбекистон» газетасида ёритилган материалларнинг баъзилари: «Максим Горький темир йўл ишчилари қурултойида» (1 июнь), «Максим Горький Масков шўросида» (3 июнь), «Максим Горький юбилейи» (2 апрель), «Максим бобойнинг бир таклифи муносабати билан» (16 июль).

Сўнгги мақола ажойиб характерга эга. Мақола М. Горькийдан илҳомланиб, уни қаттиқ ҳимоя қилиб ёзилган. Мақола автори машҳур журналист М. Х. — Мамат Ҳасан.

Мақола танқид ва ўз-ўзини танқиднинг ҳаётимиздаги роли ҳақидаги мулоҳазалардан бошланади ва «танқидни кенгайтиришимиз, чуқурлатишимиз ва кучайтиришимиз зарур» деган хулосага олиб келади. «Масала мана шу ерга келиб етганда,— ёзади М. Х.,— рус пролетариатининг буюк ёзувчиси М. Горький «лекин» дейдир. Лекин деб майдонга жуда муҳим масалани қўядир».

Мақола унинг автори ёзувчининг ҳаёти билан дурустгина танишлиги, бунинг устига у М. Горькийнинг СССРдаги ҳаётини диққат билан кузатиб бораётганини кўрсатади. «Кучли сил касали,— деб ёзади у.— Максим Горькийни бундан бир неча йиллар бурун ватандан узоқ Италияга ҳайдади. Бу касал уни бир қанча йиллар давомида Россияга қайтишдан маҳрум қилди ва ул узоқ вақт СССР пролетариатининг кураши ва муваффақиятлари билан четда экани ҳолда танишиб туришга мажбур бўлди.

Ниҳоят ул шул йил Ватанига бир неча ойгагина бўлса-да қайтишга муваффақ бўлди... унинг келганига бир ойдан салгина ошди. Аммо СССРнинг унда қандай таассуротлар қолдирганини газеталардан кўриб била оламиз. «Шундан сўнг М. Ҳ. буюк ёзувчининг мақоласидан парчалар келтиради. Уларда М. Горький Совет Иттифоқида бир неча йил мобайнида» шу қадар кўп ишлар бажарилганки, шу қадар кўп янгиликлар қилинганки, мен уларни тасвир қилиб беришга сўз топа олмайман» дейди. Ҳолбуки, Италияда мунтазам равишда олиб турган газеталар бундай тасаввур ҳосил этишга имкон бермаган эди. Чунки, у газеталарда эришилган оламшумул ютуқларга кам эътибор берган ҳолда асосий диққат камчиликларга қарши қаратилган эди. Олға қараб ривожланиш учун эса, ижобий натижаларни кенг тарғиб қилишнинг аҳамияти камчиликларни танқид ўти билан куйдиришдан кам эмас. Шу сабабли М. Горький танқид билан бир қаторда ижобий ҳодисаларни кенг ёритишга чақиради. Улуғ ёзувчининг бу чақириғи ўзбек журналистларига жуда маъқул бўлади, шу сабабли уни қизғин ёқлайди.

«Камчиликларни танқид қилиш,— деб ёзади М. Ҳ.— ҳозирги вақтдагига қараганда юз баробар, минг баробар қаттиқроқ танқид қилиш керак, аммо шу билан бирга матбуот саҳифалари орқали кунда эришган ютуқларимизни секин-аста бўлса-да жуда катта бир сабот билан олдинга бораётганлигини тасвир қилиб туриш, орқада қолган жойлар учун намуналар кўрсатиб туриш ҳам муҳим вазифаларимиздандир». Кўриниб турибтики, М. Ҳ. улуғ ёзувчи томонидан қўйилган масаланинг моҳиятини тўғри англаган. Ҳолбуки, уни нотўғри, талқин этиб, улуғ адибга ҳуруж қилган гуруҳлар бўлган. Юқорида эслатилган сибирлик ёзувчилар шулар жумласидандир. «Биз,— дейилади уларнинг қарорида.— М. Горькийнинг ўз-ўзини танқид ҳақидаги чиқишлари ақалли ифодасининг «ноаниқлиги» туфайли ёт элементларнинг партияга қарши ҳужумида фойдаланаётганини ҳам четлаб ўтиб кета олмаймиз» («Настоящее» 1929, № 5, 6, 7 стр 5).

Кўриниб турибтики, М. Ҳ. нинг бундан бир йил илгари ёзган мақоласида М. Горькийнинг фикри тўғри тушунилган ва самимий таъриқланган, бунинг натижасида ўзбек газетхонлари орасида фойдали фикр ташвиқ этилган. Россиядаги айрим адабий ташкилотлар ва баъзи ёзувчиларнинг фикри қаршисида Ўзбекистон жамоатчилигининг М. Горькийга ижобий муносабати принципиал аҳамиятга эгадир. Шуниси характерлики, ўзбек журналистлари ва ёзувчилари М. Горький чет элдалик вақтидаён уни ҳимоя қилиб чиқдилар ва ҳеч қачон бу фикрни ўзгартмадилар. Бундай мақолалар «Қизил Ўзбекистон», «Ёш ленинчи», «Янги Фарғона», «Зарафшон» газеталари, «Маориф ва ўқитувчи», «Ер юзи», «Аланга» каби журнал саҳифаларида пайдо бўлиб турди. Булар орасида А. Аюбнинг «Ҳушомад эмас, ҳурмат» мақоласи ўзининг мундарижаси ва публицистик руҳи билан алоҳида ажралиб туради. Мақола М. Горькийнинг Совет Иттифоқига қайтиб келишини табриклаб ёзилган ва «Қизил Ўзбекистон» газетасининг 1931 йил 30 апрель сонида босилган. Газетанинг улуғ ёзувчига бағишланган саҳифаси «М. Горькийнинг ижодиёти — улкан ғазаб кучи билан капитал ваҳшатига қарши ташланувчи ва пролетариат шарафини куйловчи инқилобий манифест 64 ёшга қадам қўйган ҳам гавдасида йигит қонлари ва ботирлиги қайнаган Горький, хуш келдинг»,— деган сўзлар билан очилади. Унда Эртўғрул Шайх (Мақсуд Шайхзода)нинг «Максим Горький (келиши муносабати билан)» шеъри билан бир қаторда А. Аюбнинг юқорида эслатилган мақоласи ҳам босилган. М. Горькийга нисбатан ишончсизлик кайфиятлари ҳали тўла тугатилмаган шароитда «Горький ўзининг бутун ҳаётида доим ва ҳамиша пролетариат ишига содиқ бўлди... Горький ҳозир ҳам шу минаввар йўлда мустаҳкам.» деб кўрсатиш катта принципиал аҳамиятга эга эди.

20—30 йиллардаги ўзбек танқидчилиги ва адабиётшунослигида М. Горький мана шундай машҳур инқилобчи ва доҳий сўз санъаткори сифатида гавдаланади. Буни Саид Ғани Валиев, Мамат Ҳасан, Аъзам Аюб, Чўлпон, М. Шайхзода, И. Султон, Ойдин, Ю. Латиф, Ҳ. Шамс ва бошқаларнинг мақолаларида, Ҳ. Олимжон, Мақсуд Шайхзода, Ж. Шарипов, Амин Умарий, Чўлпон каби шоирларнинг М. Горькийга бағишлаб 30-йилларда ёзган шеърларида ва ниҳоят проф. Абдулла Авлонийнинг «Адабиёт хрестоматияси», проф. А. Саъдий ва П. Шамсиевнинг «Ўрта мактаб адабиёт дарслари учун ёрдамчи материаллар», Ҳ. Ёқубов, О. Шарофутдиновлар томонидан тузилган адабиёт хрестоматиялари ва дарсликлари. Ю. Латиф ва Ю Султоннинг «Ҳозирги замон адабиёти» хрестоматияси, шу авторлар томонидан ўрта мактабнинг 10-синфи учун ёзилган адабиёт дарслигида, Ҳ. Т. Зарифов томонидан тузилган ўзбек фольклори хрестоматиясида кўриш мумкин.

Бу тадқиқот ва мақолаларнинг савияси бир хил эмас. Масалан, Саид Ғани Валиевнинг 1928 йилда ёзилган мақоласи билан Иззат Султоннинг 1938 йилда ёзилган мақоласи савия жиҳатидан бир-биридан фарқ қилади, албатта. Биринчи мақоладан шу нарса сезилиб турадики, 20-йиллардаги ўзбек ўқувчилари учунгина эмас, балки автор учун ҳам М. Горький ижоди эндигина очилаётган қўриқ эди. 1928—1938 йиллар орасида М. Горький билан боғлиқ бўлган бир қанча тарихий саналар нишонланди. 1928 йил март ойида унинг 60 ёшга тўлиши муносабати билан юбилейи ўтказилди. Шу йил май ойида ёзувчининг Совет Иттифоқига келиши муносабати билан матбуотда М. Горькийнинг ижодий фаолияти ҳақида бир қатор материаллар босилиб чиқди. 1931 йилда ёзувчининг чет элдан бутунлай СССРга қайтиб келиши муносабати билан зўр тантаналар ўтказилди. 1932 йилда эса унинг ижодий фаолият бошлаганига 40 йил тўлиши кенг нишонланди. 1934 йилда Совет ёзувчиларининг Бутуниттифоқ биринчи съездида, М. Горький доклад қилди, нутқ сўзлади. Союзнинг пленумларида унинг чиқишлари бўлиб турди, матбуотдаги иштироки янада активлашди.

1936 йилда оғир йўқотиш юз берди: халқимиз М Горькийдан жудо бўлди. Шу муносабат билан матбуотда кўплаб мақолалар, хотиралар, шеърлар босилди, китоблар нашр этилди.

М. Горький ижодига оид 20—30 йилларда ёзилган ҳамма ишларнинг савияси ҳам ҳозирги куннинг барча талабларига жавоб бера олмаслиги мумкин. Аммо ўша тадқиқотларсиз Ўзбекистонда адабиётшунослик фанининг ривожини ва М. Горький ижодининг тарғиб этилишини тасаввур этиш мумкин эмас. Шу сабабли ўзбек адабиётшунослиги юқори чўққига кўтарилган ҳозирги кунда бу соҳада биринчилардан бўлиб қалам тебратган С. Валиев, М. Ҳасан, А. Аюб, Ҳ. Олимжон, И. Султон, М. Шайхзода, Ю. Латиф ва А. Умарий каби адабиётшунос ва журналистларнинг, ёзувчи ва маданият арбобларининг хизматини республика вақтли матбуот органларининг ва уларнинг етакчиси бўлган «Қизил Ўзбекистон» газетасининг ижобий ролини алоҳида миннатдорчилик ҳисси билан таъкидлаймиз.

Солиҳ ҚОСИМОВ,
филология фанлари кандидати.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ГАЗЕТАСИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА

ИЛҒОР БРИГАДА

Чарм қирқиш цехида меҳнат қайнамоқда. Кишилар измидаги дастгоҳлар тиним билмайди. Ҳар бир ишчи самарали меҳнат қилишга интилади.

Цех ўтган йили юқори кўрсаткичга эришгани учун Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги номини олган ўртоқ К. Расулов бошчилигидаги бригада бу йил ҳам янги-янги муваффақиятларга эришиш учун курашмоқда.

Бригада бошлиғи Комил Расулов меҳнатда кўпчиликка намуна. Чаққонлик билан прессда чарм қирқади. Прессни моҳирона бошқаради. У маҳсулотнинг сифатли бўлиши, бир миллиметр ҳам ортиқча чарм исроф бўлмаслиги учун ҳаракат қилади. У пешқадам тежамкор ҳам ҳисобланади. Ўтган йили 50 минг квадрат-дециметр материални тежаб қолган ва ундан пландан ташқари 5.000 жуфт пойафзал тикилган эди.

Комил Расуловнинг бу йилги муваффақиятлари ҳам чакки эмас. Беш ой мобайнида 25 минг квадрат-дециметрдан зиёд чармни иқтисод қилиб қолди. Шу билан бирга у ёшларга ўз касби «сир»ларини ўргатмоқда. Ўн уч йиллик меҳнат фаолиятида ўндан ортиқ шогирд тайёрлади. Бригада аъзоларидан Раим Маликов, Тоҳир Алихонов, Носир Маҳкамов, Иноят Ҳидоятов, Малик Солихов, Аҳмад Қодировлар ундан ўрнак олиб ишлашади.

Комил Расулов бошлиқ бригада аҳли беш йилликнинг учинчи йили топшириғини муддатидан илгари адо этишга бел боғлаган. Улар ўз ваъдаларининг устидан чиқиш учун топшириқни кун сайин орттириб бажаришяпти. Фабрикада пешқадам бригадалар қаторидан мустаҳкам ўрин олган бу бригада бу йил ўрта ҳисобда материалнинг икки процентдан ортиқроғини иқтисод қилиб қолишга интилмоқда.

— Муваффақиятларимизнинг «сири» шундаки,— дейди Комил Расулов,— биз доим илғор тажрибаларни қўллашга ҳаракат қиламиз. Натижада қўлимиздан чиқаётган маҳсулот яхши баҳоланмоқда. Кўплаб материалларни тежаб қоляпмиз.

Пешқадам бригада аъзолари ҳақиқатан ажойиб муваффақиятларга эришишмоқда. Намунали меҳнатлари билан 1-пойафзал фабрикаси коллективи орасида обрў-эътибор қозонишяпти.

Ш. ИНОЯТОВА.

ЯНГИ УЙЛАР МУБОРАК

«Янги уйларингиз муборак!» Пойтахтимиз марказида янги қурилган уйлардан бирининг пештоқида ана шундай алвон пайдо бўлди. Ленин шаҳридан келган қўли гул бинокорлар бадиий буюмлар фабрикасининг коллективига янги қурилган уйни топширишди. Шу куни ўйин-кулги авж олди. Фабрика аъзолари қардош қурувчиларга миннатдорчиликларини изҳор қилишди. Суратларда: ленинградлик қурувчилардан бир группаси (юқорида), меҳмонлар ва мезбонлар ҳовли тўйи дастурхони устида (пастда), 60-қурилиш бошқармасининг бошлиғи Б. Глазунов ва комплекс бригада бошлиғи Ф. Алексеев ўртоқлар (чапда) янги уйларга кўчиб кирганлар билан суҳбатлашмоқдалар.

Р. Шамсуддинов фотоси. ЎзТАГ.

ЖАНГОВАР ЙИЛЛАР ХРОНИКАСИ

1920 ЙИЛ

15 ЯНВАРЬ. Туркомиссия ягона раҳбар партия органига эга бўлган ягона Коммунистик партия тузиш тўғрисида қарор қабул қилди. Бу орган ҳузурида миллатлар ўртасида пропаганда ишлари олиб борадиган бўлимлар ташкил этилди.

20—25 ЯНВАРЬ. Тошкентда ТКПнинг V ўлка конференцияси бўлиб ўтди. Конференцияда ҳозирги пайт, партия ва совет қурилиши, Туркистоннинг иқтисодий сиёсати ва аҳволи, ҳарбий сиёсат, миллий масала ва миллий коммунистик секциялар, қишлоқдаги ишлар каби масалалар муҳокама қилинди. Бу масалалар юзасидан В. В. Куйбишев. Ш. З. Элиава, Ф. И. Голощекин, Я. Э. Рудзутак, Т. Рисқулов докладлари тингланди.

Конференция В. И. Лениннинг «Туркистондаги коммунист ўртоқларга» хатига жавоб йўллади.

21 ЯНВАРЬ. Тошкентдаги Луначарский номли Уйда (ҳозирги Округ Офицерлар Уйи) Туркистон комсомолининг I съезди очилди.

23 ЯНВАРЬ. РКП (б) Марказий Комитетининг қарори билан Бутуниттифоқ Марказий Ижроия Комитети, РСФСР Халқ Комиссарлари Совети ва РКП(б) Марказий Комитетининг Туркистондаги ишлар бўйича комиссияси ҳузурида Тошкентда Шарқда интернационал тарғибот Кенгаши тузилди. Кенгаш олдига Туркистонга қўшни мамлакатлар меҳнаткашлари орасида коммунистик ғояларни тарқатиш вазифалари қўйилган эди.

24 ЯНВАРЬ. Москвадан Бутуниттифоқ Марказий Ижроия Комитетининг «Красный Восток» агитация-инструкторлик поезди Туркистон бўйлаб кўпкунлик сафарга чиқди.

8 МАРТ. РКП(б) Марказий Комитети Туркистон автономлиги ва партия қурилиши масалалари юзасидан қарор қабул қилди. Бу қарор «Туркистон автономлиги тўғрисида Низом» номи билан машҳур.

19—26 АПРЕЛЬ. Туркистон коммунистлари «Транспорт ҳафталиги»да иштирок этдилар. 99 та паровоз, 128 вагон ремонт қилинди. 3 та кўприк, шохобча темир йўллар тузатилди.

27—30 АПРЕЛЬ. Хевада халқ вакиллари Советининг биринчи Умумхоразм қурултойи бўлиб ўтди. Қурултой Хоразм халқ Совет Республикасини эълон қилди.

10 МАЙ. В. И. Ленин Меҳнат ва Мудофаа Кенгашининг «Сибирь, Туркистон ва бошқа четкалардаги рус бўлмаган миллатлар гражданларини Қизил Армияга чақириш тўғрисида»ги қарорига қўл қўйди.

16—24 МАЙ. Туркистон ишчи хотин-қизларининг биринчи ўлка съезди бўлиб ўтди. Съезд В. И. Ленинга табрикнома юборди.

13 ИЮНЬ. В. И. Ленин РКП(б) Марказий Комитетининг «РКП(б)нинг Туркистондаги асосий вазифалари тўғрисида»ги қарори лойиҳасини тайёрлашда иштирок этди, ўзининг «Туркистон комиссияси лойиҳаси ҳақида мулоҳазалар» мақоласини ёзди.

29 ИЮНЬ. РКП(б) Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси Туркистон республикасига тааллуқли қатор масалаларни муҳокама қилди. «РКП(б)нинг Туркистондаги асосий вазифалари тўғрисида» қарор қабул қилинди.

3—17 ИЮЛЬ. Тошкентда Туркистон касаба союзларининг II съезди бўлиб ўтди. Съездда В. В. Куйбишев ҳозирги пайт ҳақида доклад қилиб, халқ хўжалигидаги вайронагарчиликни тугатиш соҳасида касаба союзлар олдида турган асосий вазифаларга тўхталди.

12 АВГУСТ. РКП(б) Марказий Комитети Туркистон Коммунистик партиясининг барча ташкилотларига директива-хат билан мурожаат қилиб, республиканинг маҳаллий аҳолиси ўртасида партия ва Совет ишларини яхшилаш зарурлигини уқтирди.

16 АВГУСТ. Чоржўйда Бухоро Коммунистик партиясининг IV қурултойи очилди. Қурултой резолюциясида Бухоро амирлигига қарши қуролли қўзғолон кўтаришга даъват этилган эди.

27 АВГУСТ. РКП(б) Марказий Комитетининг Туркистон бюроси Тошкентда ўз ишини бошлади.

2 СЕНТЯБРЬ. М. В. Фрунзе қўмондонлигида Қизил Бухоро ва Туркистон фронти ҳарбий қисмлари Бухорога ҳужум бошладилар. Амир шарқий районларга қочиб кетди. Бухорода инқилоб ғалаба қозонди.

10—12 СЕНТЯБРЬ. Тошкентдаги Луначарский номли Уйда Чехословакия коммунистларининг I ўлка конференцияси ишлади.

7 СЕНТЯБРЬ. В. И. Ленин РСФСР Халқ Комиссарлари Советининг Тошкентда Туркистон Давлат университетини таъсис этиш ҳақидаги декритига қўл қўйди.

12—18 СЕНТЯБРЬ. Тошкентда ТКПнинг V съезди бўлиб ўтди. Съезд Туркистонда партия ва Совет ҳукуматининг энг муҳим вазифаси миллий тенгсизликнинг қолдиқларини тамомила тугатишдан иборат, деб ҳисоблади.

19—30 СЕНТЯБРЬ. Туркистон АССР Советларининг IX съезди бўлиб ўтди. Съездда Туркистон АССРнинг янги Конституцияси тасдиқланди.

5—8 ОКТЯБРЬ. Бухорода халқ вакилларининг I қурултойи бўлиб, унда Бухоро Халқ Совет Республикаси эълон қилинди.

2 НОЯБРЬ. В. И. Ленин раислигида РСФСР Халқ Комиссарлари Совети Туркистон ва Озарбайжон Совет Социалистик Республикаларида пахтачиликни тиклаш ҳақида қарор қабул қилди.

29 ДЕКАБРЬ. Тошкентда Туркистон комсомолларининг II съезди очилди.

(ТУРКИСТОН КОМПАРТИЯСИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА)

ИНДУСТРИЯМИЗ ФАХРИ

НЕФТЬ САНОАТИНИ НАЦИОНАЛИЗАЦИЯ ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДАГИ ЛЕНИН ДЕКРЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

1896 йилда бутун ер юзида тўртта автомобиль бор эди. Ҳозир 200 миллиондан ошиб кетди. Автомобилдан ташқари мотор, ички ёниш двигатели ҳаракатга келтираётган самолёт ва трактор, комбайн, танк ва бошқа машиналар ҳам кўп.

Ленин нефть бўлмаса, мотор ҳеч нарсага арзимайди ва ишлай олмайди. Бироқ нефтнинг аҳамияти бу билан сира чекланмайди. Яна бунинг устига нефть химияси, деган саноат тармоғи ҳам бор. Бу саноат тармоғи ўзининг тез суръатлар билан ўсиши жиҳатидан ҳозир фақат электроникадангина кейинда қолмоқда. Хуллас нефть ва унинг «қариндоши» бўлган табиий газ ҳозирги замон маданиятини кўтариб турган энг зўр моддий негизларнинг биридир.

Асримизнинг бошидаёқ бутун дунёда қазиб чиқарилаётган нефть йилига 20 миллион тоннадан ошмас эди. Ҳозирги вақтда эса, ер бағридан икки миллиард тоннага яқин нефть олинмоқда. Планетада қазиб олинаётган «қора олтин»нинг ҳар 6 тоннасидан бир тоннаси Совет Иттифоқида қазиб олинмоқда. 1917 йил арафасида Россия нефть саноатида ишлатилиб келинаётган жамики, капитал маблағларнинг 70 проценти Англия, Франция ва Америкага қарашли чет эл компанияларининг эди.

1918 йил 20 июнда В. И. Ленин нефть саноатини национализация қилиш тўғрисидаги декретга имзо чекди. Индустриянинг мана шу энг муҳим тармоғида янги тарих бошланди. Шундан сўнг орада бир неча йил ўтгач, мамлакатимиз 11,6 миллион тонна суюқ ёқилғи олди. 1931 йилнинг 1 апрелида эса, Боку, Грозний ва Майкоп нефть саноати биринчи беш йиллик планини икки ярим йил ичида бажарганлиги тўғрисида Ленин партиясига рапорт берди. Ўша йили 22.4 миллион тонна нефть қазиб олинди, революциядан олдинги Россияда эришилган рекорд даража икки баравардан зиёдроқ орқада қолдирилди.

Иккинчи жаҳон уруши арафасида — 1940 йилда мамлакатимиз 31 миллион тоннадан кўпроқ суюқ ёқилғи қазиб чиқарадиган бўлиб қолган эди. Бироқ уруш бутун экономикамиз билан бир қаторда нефть саноатимизга ҳам жуда катта зарар етказди. 1945 йилда 19.4 миллион тонна нефть қазиб олинди, холос. Волга билан Урал ўртасидаги жуда катта районда урушдан анча олдин нефть топилган эди. «Иккинчи Боку» деб номланган бу район урушдан кейинги дастлабки йилларда тез суръатлар билан ривожлана бошлади. Бошқирдистон, Татаристон, Куйбишев ва Пермь областлари, сўнгра эса Саратов. Оренбург ва Волгоград областлари, ҳам ҳозирги вақтда мамлакатда чиқарилаётган жамики нефтнинг катта қисмини бермоқда. Туркманистон, Қозоғистон, Украинада ва Узоқ Сахалинда ҳам нефть чиқариш тез ривожланмоқда.

Шу йилларнинг ўзида нефть қидириш, кон-қудуқларни пармалаш ва ишлатиш техникаси ҳам тез ривож топди. Ўтган етти йилликнинг охирига келиб, яъни 1965 йилда мамлакатимизда 243 миллион тонна нефть қазиб чиқарилди.

Партия XXIII съездининг директивалари ушбу беш йилликда нефть саноати олдига янги улкан вазифалар қўйди. 1970 йилда мамлакатимиз 345—355 миллион тонна нефть олиши лозим.

Беш йилликнинг биринчи ярми бу жуда катта вазифа ҳам муваффақиятли бажарилаётганлигини кўрсатди. Ғарбий Сибирда жумладан, Тюмень областида жуда катта нефть конлари борлиги аниқланди. Ҳозир бу областда ҳар ойда ер бағридан 1 миллион тоннадан кўпроқ суюқ ёқилғи олинмоқда.

Ғарбий Қозоғистон, Белоруссия, Оренбург областидаги нефть конларини ўзлаштириш борасида ҳам жуда катта ишлар қилинмоқда.

Болтиқ бўйида худди шу кунларда биринчи нефть фонтани отилиб чиқди.

Бу йил 12 минг километрга яқин нефть кон-қудуқлари пармаланиши керак. Бу эса планетамизнинг диаметрига тенг дейиш мумкин.

— Ғалабага эришмоғимиз лозим ва ҳар қандай қилиб бўлса ҳам эришамиз.

Лениннинг Боку нефтчиларига юборган мактубидаги бу сўзлар ҳозирги кунда беихтиёр эсга тушади. Жуда катта ғалабага эришилди, совет халқи индустриямизнинг фахри бўлган биринчи даражали нефть қазиб чиқариш саноатини ва нефть химиясини вужудга келтирди. (ТАСС).

РАНГЛИ ЦЕМЕНТ

Кулранг ва бироз қизғишроқ цементни ҳар ким ҳам кўргани. Бироқ ҳақиқ ранг ёки зангори цементничи? Назарингиз тушган бўлса, фақат Ленин майдонидаги парадлар хиёбонида оқ ва ҳаво ранг цемент ишлатилган жойлар бор. Бу чет элдан келтирилган рангдор цементнинг кулранг цементга қўшилгани.

Хўш, рангли цементни ўз заводларимизда тайёрласак бўлмайдими?

«Главташкентстрой»га қарашли «Оргтехстрой»нинг инженер-техник ходимлари бунинг иложини топишди. Цементга хром оксиди қўшиш билан яшил, тўқ кўк рангга киритиш мумкин эканлигини исботлашди. Бунинг учун кулранг цементга хром оксидидан 10—11 процент қўшилади. Бу оксид қўшилган цементнинг мустаҳкамлиги бирмунча ошиши, совуққа чидамли бўлиши ҳам аниқланди. Бундай цементнинг бирмунча тез қотиши лаборатория текширувларидан маълум бўлди.

Рангли цемент намуналарининг лаборатория анализлари уни кўплаб ишлаб чиқариш мумкин ва зарур эканлигини кўрсатиб турибди. Яқин вақт ичида бетондан қуйилган йўллар, деворларни анвойи гуллар билан безаш мумкин бўлиб қолади.

Ш. УСМОНОВ.

СОВЕТ МЕДИЦИНАСИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА

ЖОНАЖОН ШИФОКОРЛАР

БЕБАХО ХАЗИНА

Қ. ЗОИРОВ,
Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министри.

Октябрь қуёши чор Россиясининг барча мазлум халқлари қатори бизнинг халқимизга ҳам бахт-саодат, хуррият бахшида этди. Феодализм исканжасида эзилиб келган меҳнаткаш ўзбек халқи бутун ер юзини ларзага солган Октябрь социалистик революциясининг жаҳоншумул-тарихий ғалабаси туфайли шафқатсиз мазлумликдан абадий халос бўлди, озод ва нурафшон замонага эришди.

Истеъдодли ва меҳнатсевар халқимиз узоқ йиллар чор чиновниклари, маҳаллий бой ва амалдорлар зулми остида азоб чекиб келди. Очлик, адолатсизлик, ҳуқуқсизлик унинг аянчли қисмати эди. Ўлкада турли юқумли касалликлар кенг тарқалган бўлиб, қанча-қанча кишиларнинг ёстиғини қуритар эди. Ўтакетган оғир меҳнат ва бедаво касалликлар халқни ҳолдан тойдирганди.

Октябрь революциясига қадар ҳозирги Ўзбекистон территориясида атиги 976 ўринли 64 та кичкина касалхона, 69 та амбулатория, 10 та фельдшер-акушерлик пункти ва 33 дорихона мавжуд эди. Бироқ бу шифохоналарнинг барчаси фақат чор чиновниклари, амир ва хон амалдорларига, бойларга хизмат қиларди, холос. Оддий меҳнаткашнинг куни таъмагир табибларга қолган эди.

Совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистонда медицина, меҳнаткашлар соғлиғини сақлаш таниб бўлмас даражада яхшиланди. Ҳозир республикада, фақат Соғлиқни сақлаш министрлиги системасининг ўзида 1200 дан ортиқ касалхона бор. Бу касалхоналар область, шаҳар, марказий, район ва участка касалхоналари бўлиб, улардаги умумий ўринлар сони 100 мингдан зиёдроқдир. Агар 1913 йилда ҳар ўн минг аҳоли ҳисобига иккита ўрин тўғри келган бўлса, 1966 йилнинг охирига келиб бу рақам 92,3 ни ташкил этди.

Революциягача 1914 йилда соғлиқни сақлаш эҳтиёжларига сарфланиб келинган давлат харажатлари аҳоли жон бошига 14 тийиндан ошмаган бўлса, ҳозир у 25 сўмга тўғри келади! Фақат 1966 йилда аҳоли саломатлигини муҳофазалашга 247,6 миллион сўмдан ортиқ маблағ сарфланди.

Шу кеча-кундузда халқ саломатлиги йўлида 16,5 мингдан ортиқ врач (тиш докторлари бунга кирмайди) самарали ишламоқда. Улар орасида 105 медицина фанлари доктори, 787 медицина фанлари кандидати бор. Булардан ташқари 940 тиш доктори, 3400 дан ортиқ фармацевт, қарийб 53 минг ўрта медицина маълумотидаги ходимлар аҳолига хизмат кўрсатмоқда. Агар революцияга қадар Ўзбекистонда ҳар бир врачга 50 минг аҳоли тўғри келган бўлса, ҳозир 600—700 киши тўғри келади.

Республикамизда аҳоли соғлиғини сақлашнинг бош линияси ролини ўйнаган ҳужумкор профилактика улуғвор самаралар берди. Республикамизда ришта, безгак, чечак, вабо сингари хавфли касалликлар аллақачонлар тўла равишда тугатилди. Кўкйўтал, оғир ичак юқумли касалликлари билан оғриш ҳоллари кескин камайди.

Соғлиқни сақлаш жадал суръатлар билан ўсиб бораётган экономика талаблари даражасида ривожланиб борди. 1927 йилда саноат корхоналарида соғлиқни сақлаш пунктлари, ягона диспансерлар ташкил этила бошланди. 1942 йилда эса медицина-санитария қисмлари юзага келди. Ҳозир уларнинг сони 40 дан зиёд. Булардан ташқари заводларда 350 га яқин врачлик ва 800 дан ортиқ фельдшерлик соғлиқни сақлаш пунктлари ҳаракатда.

Пахта—республикамизнинг асосий бойлиги, халқимизнинг фахри, миллий ифтихори. Ўзбекистон мамлакатимизнинг асосий пахта базаси. Шу туфайли ҳам қишлоқ меҳнаткашларига ихтисослаштирилган медицина ёрдами кўрсатиш республикамиз медиклари олдида турган асосий вазифалардан биридир. Бир мисол, революцияга қадар қишлоқ жойларда ҳаммаси бўлиб 23 та кичик касалхона ва 23 та амбулатория мавжуд бўлса, ҳозир қишлоқ меҳнаткашларига 832 та район марказий ва участка касалхоналари, 884 та врачлик амбулаториялари, 98 диспансер медицина ёрдами кўрсатмоқда.

Республикада миллий медик кадрлар тайёрлашда катта муваффақиятлар қўлга киритилди. Ҳозирги вақтда Ўзбекистондаги 3 та медицина олий ўқув юртида 12 мингга яқин студент ўқимоқда. Улар халқ соғлиғини сақлаш хизматига ҳар йили бир ярим мингга яқин мутахассис етказиб бермоқда. Тошкент врачлар малакасини ошириш институти, клиникаларда 12 та илмий-тадқиқот институти ва область ва йирик шаҳар касалхоналари базасида шифокорлар ўз малакаларини тинмай оширмоқдалар.

Ўзбекистон медиклари ўзларининг шонли эллик йиллик байрамларини шоду хуррамлик ва Совет ҳокимияти йилларида халқ соғлиғини сақлаш соҳасида улкан муваффақиятларга эришиш билан кутиб олмоқдалар.

Суратларда: 1. Беморлар комбинат медицина-санитария қисмининг мана шу кўп профилли стационарида даволанмоқдалар. 2. Медицина санитария қисми бошлиғи Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган врач А. Камолов (чапдан учинчи) ва қисм шифокорлари рентген плёнкасини кўздан кечирмоқдалар. А. Абалян фотолари.

МЕДИЦИНА ШАҲАРЧАСИ

Боғ оралаб ўтган асфальт йўлкалар бўйига қўйилган ўриндиқларда беморлар дам олиб ўтиришибди. Дарахт шохларининг яшил япроқлари ўриндиқлар устига қуюқ соя ташлаган. Гулзорларда очилиб ётган анвойи гуллар, ариқларда шилдираб оқаётган зилол сувлар кўп профилли стационар бағрини яна ҳам кўркамлаштириб юборган.

Стационар катта даргоҳ. Бирйўла 445 киши даволанаяпти бу ерда. Поликлиника ҳар куни минг кишини қабул қилишга қурби келади. 185 врач, 448 ўрта малакали медицина ходими беморлар дардига шифо излаяпти. Энг замонавий препаратлар, дори-дармонлар улар қўлида. Бу ерда соғайиб янги куч ва ғайрат билан корхонага қайтиш учун барча имкониятлар муҳайё.

Комбинат медицина-санитария қисмининг ҳозирги салобатини яна ҳам чуқурроқ ҳис этмоқ учун унинг ўтмишига бир қиё ташланса жоиз бўлур эди. Кекса шифокорларнинг ҳали-ҳали ёдида. Тошкент тўқимачилик комбинати пойдеворига дастлабки ғиштлар қўйилаётган кезлар эди. Ўша йилларда қурувчилар саломатлигидан кўз-қулоқ бўлиб турувчи кичкинагина медицина пункти очилганди. Барча даволаш ва профилактик тадбирлар ўтказиш вазифаси шу пункт зиммасига юклатилганди. Лекин 3—4 киши учун бу вазифа жуда ҳам оғирлик қиларди ўшанда. Кейинроқ амбулатория, «тез ёрдам» пункти ва 25 ўринли касалхона ташкил этилгач, беморларга медицина хизмати кўрсатиш бироз яхшиланди. Яна нарироқ бориб 60 ўринли болалар касалхонаси, туғруқхона, стационар консультация пунктлари ҳам қад кўтаргач, бу ер тўқимачиларга комплекс медицина хизмати кўрсатадиган йирик шифобахш шаҳарчага айланиб қолди.

Йиллар ўтиши билан даволашнинг замонавий прогрессив методлари қўлланила бошланди. Бу усулларнинг аксарияти шу қисмнинг ўзида туғилган.

— Бундан олти йил муқаддам кардиоревматология кабинети ташкил этилган эди, — дейди врач Леонид Игноян.— Ўтган қисқа вақт ичида ревматизм касаллигига чалинган беморларга электрокордиография, фонокордиография, раннедиогностика усуллари билан диагноз қўйиш методлари жорий этилди. Бу усуллар даволаш самарадорлигини анча оширди ва ревматизм билан оғришнинг олдини олиш имконини туғдирди. Ҳозирги пайтда ревматизмга чалинган беморлар сони комбинатда илгаригига нисбатан уч марта қисқарган.

Кабинет врачлари соғайиб кетган беморлар соғлиғини яна беш йил давомида ҳар йили икки мартадан текшириб туришади. Чунки ревматизм вақтибемаҳал қайталаниб юракка порок бериши мумкин. Врачларнинг бу тадбири ревматизмни буткул чекинтиряпти.

Тез-тез қайталаб турадиган бронхит, зотилжам каби касалликларни даволайдиган кабинет ҳам сўнгги йиларда туғилган ажойиб янгиликлардан бири бўлди. Бу кабинет ҳозир Иттифоқда ягонадир.

Кўз касалликлари бўлими шифокорлари олиб бораётган даволаш-профилактика тадбирлари ҳам катта самара бермоқда.

— Биз ишни кўз оғриғи касалликлари билан тез-тез оғриб турадиган беморларни аниқлаб ҳисобга олишдан бошладик, — дейди бўлим мудири Надежда Ивановна Несcкородов. — Уларни сатционарга ётқизиб даволадик ва бирйўла бу касалликнинг олдини олиш тадбирларини кўрдик. Комбинат корхоналари ҳузуридаги медицина пунктлари билан ҳамкорликда профилактик кўриклар ўтказилди. Лекция ва суҳбатлар уюштирилди. Сўнг врачларимиз тавсияси билан ишчилар капрон бандли ОЗК-3 маркали кўзойнаклар билан таъминланди, саноат эстетикасига эътибор кучайтирилди. Кўрилган бу тадбирлар қисқа вақт ичида ўз самараларини берди. Бу касаллик билан оғриган беморлар сони комбинатда 50 процент камайди. Кўз шикастланиш ҳоллари эса 80 процент қисқарди.

Врачлар беморлар саломатлигини қўриқлаш билан бирга даволашнинг назарий томонларини ҳам ишлаб чиқмоқдалар. Бундан бир неча йил муқаддам қисм шифокорларининг дастлабки илмий тўпламлари чиққан эди. Мана, бугун яна бир тўплам нашрга тайёрланяпти. Ординатор Л. Кушнир яқинда кўз касалликларини даволашга бағишланган илмий ишлари учун медицина фанлари кандидати унвонига сазовор бўлди. Ҳозирги кунда болалар жисмоний касалликлари бўлими мудири Абдулла Қодиров, хирург Қобилжон Комилжонов ўртоқлар ҳам кандидатлик диссертацияларини поёнига етказмоқдалар.

А. Қодиров медицина соҳасида кўп йиллардан бери меҳнат қилиб бир олам тажриба тўплаган. У Улуғ Ватан уруши йилларида олдинги линияда жанг қилаётган жангчилар орасида бўлди. Урушдан кейин республикамизнинг турли чеккаларида беморлар дардига шифо излади. Мана, ўн олти йилдирки, Тошкент тўқимачилик комбинати медицина-санитария қисмининг болалар жисмоний касалликлари бўлимида фаол ишлаб келаяпти. Иш давомида у дистрофия касаллигига йўлиққан болаларни фолиево кислотаси билан даволаш проблемаларини тадқиқ қилмоқда. Шу темада ёзилган бир қатор илмий мақолалари «Педиатрия» журналида ва бошқа матбуот органларида эълон қилинган.

Тажрибали врач тадқиқ қилаётган проблема ҳозир барчани қизиқтирмоқда. Ҳатто Италия, Чехословакия каби мамлакатлардаги ҳамкасблар ҳам Абдулла Қодировга хатлар йўллаб ундан турли маслаҳатлар сўраб туришибди. Дарҳақиқат, фолиево кислотаси дистрофия билан оғриган кичик ёшдаги болаларни соғайтиришда қўл келаяпти. Бу кислота витаминларини қўлланмасдан туриб, моддалар алмашинувини йўлга солиш, танадаги гемоглобин моддасини 2—3 ҳисса ошириш имконини бераяпти.

Хирург Қобилжон Комилжонов ҳам ҳали кам ўрганилган соҳани тадқиқ қилмоқда. У профессор Ў. Орипов раҳбарлигида электрон машиналар ёрдами билан диагноз қўйишни амалда исботлаб беряпти. Бу усул ҳозирча фақат Москва ва Киев шаҳарларида кенгроқ қўлланилмоқда. Медицинада кибернетиканинг қўлланилиши билан тез ва аниқ диагноз қўйиш таъминланмоқда.

Ишчилар саломатлигига посбон бўлаётган меҳри дарё шифокорлар номини бугун фахр билан тилга олсак арзийди. Ўз касбига меҳр қўйган ширин сўз шифокорлар Тошкент тўқимачилик комбинати медицина-санитария қисми шуҳратига-шуҳрат қўшмоқдалар. М. Калинина, Ф. Шифрина, Г. Холодцов, Х. Бекбулатова каби шифокорларни бугун биз шонли сана билан қизғин қутлаймиз.

З. МУҲАММАДЖОНОВ,
Ж. НОСИРОВ.

ТОШКЕНТ—ФОРУМЛАР МАРКАЗИ

Тошкент медик олимларнинг халқаро форумларини ўтказадиган шаҳарлардан бири бўлиб қолди. 1961 йилда пойтахтимиз чет эл мамлакатларидан келган кўпгина шифокор мутахассисларни қабул қилди. Улар иссиқ мамлакатларда учрайдиган касалликларга бағишланган жаҳон конференциясида қатнашиш учун бу ерга келган эдилар.

Бу катта йиғинда жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотларининг вакиллари ҳамда Осиё, Африка ва Жанубий Америка мамлакатларидан ҳам медицина арбоблари қатнашдилар.

Ўтган йили Тошкентимизда яна бир катта анжуман ўтказилди. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти болалар фондининг мактаб ёшигача бўлган ўғил-қизларнинг соғлиғини сақлаш, уларни тарбиялаш ва овқатлантириш проблемаларига бағишланган халқаро семинарда Осиё ва Африкадаги 20 дан ортиқ мамлакатнинг вакиллари иштирок этдилар.

Семинарда қатнашган айрим олимларнинг республикамиз медицина тараққиёти ҳақида билдирган фикрларини эътиборингизга ҳавола қиламиз.

● ДОКТОР С. ОЗСОЙЛУ (ТУРКИЯ):

— Биз семинарда болаларнинг соғлиғини сақлаш, уларни тарбиялаш соҳасида советлар мамлакатида тўпланган тажрибани ўргандик. Биз бу соҳада жуда кўп ва жуда яхши таассурот олдик. Докладлардагига қараб эмас, ўз кузатишимизга қараб Ўзбекистон болалари бахтли ҳаёт кечираётирлар, улар зарур нарсаларнинг ҳаммасига эгадирлар, деб айтиш мумкин.

● ДОКТОР Н. АМБАРЦУМЯН (ЭРОН):

— Ўзбекистонда медицина муассасалари шохобчалари жуда кенг ривожланибди. Шу билан бирга шаҳар аҳолиси ҳам, қишлоқ аҳолиси ҳам медицина ёрдамидан бир хил даражада бемалол фойдаланмоқдалар. Менинг фикримча, бу жуда катта ютуқдир.

РАҲМАТ, ДОКТОР

Аҳмад ота курсидан туриб ойнага қаради. Тишлари бир текисда қўйилибди, сипсиллиқ. Унинг юзи қувончга тўлди.

— Умрингдан барака топ, ўғлим, — Аҳмад ота тиш докторига миннатдорчилик билдирди. Турдиали ўғлим, ҳисоб-китобингни қил, хизмат ҳаққингни ол...

— Аҳмаджон ота, ҳукуматимизнинг қарори бор. Қариялар, ишга яроқсиз кишилар ва инвалидлар бизда текин даволанишади. Сиздан пул олмаймиз.

Ота хурсанд бўлиб хонадан чиқади.

Турдиали Бердиев ўз касбига ёшлигидан меҳр қўйди. Ўша кезлари шифокор бўлиб беморларнинг дардига даво берсам деб яхши ният қилади. У ўрта мактабни тугатиб Павлов номидаги Ленинобод медицина билим юртига ўқишга киради. 1959 йили билим юртини муваффақиятли тугатиб тиш доктори деган диплом олди ва ўзи ўсиб катта бўлган қишлоғига ишга келди.

Мана ўн йилдирки, у Пискент шаҳар касалхонасига қарашли тиш-протез бўлимида ишлаб келмоқда.

Доктор ҳузурига келган беморларни самимий қарши олади. Уларнинг дардига даво топиб, кўнгилларини хушнуд этади. Шунинг учун райондаги ёшу қари Турдиалини иззат ва ҳурмат қилади.

Тиш-протез бўлимига келган беморлар билан суҳбатлашдик. Улар тажрибакор ва тиниб-тинчимас шифокорнинг хизматидан беҳад миннатдор эканликларини айтишди.

Тишим оғриб юрарди, — дейди Мамасидиқ Олимов, — Турдиали кўчада учратиб қолиб, олдимга киринг, тишингизни даволаб қўяман, деди. Эртаси куни унинг ҳузурига бордим. Оғриқ тишларимни авайлаб даволади.

Бўлимда техник Тўрақул Раҳматов, ҳамшира Назира Мустақимовалар ҳам ишлашади. Бу ёшлар ўз устозлари изидан бориб, ҳар бир ишда Турдиалининг панд-насиҳатига амал қилишади.

И. БОҚИЕВ.

Суратда: Т. Бердиев.
Автор фотоси.

Янгийўлдаги Абу Али Ибн Сино номли медицина техникумини ҳар йили кўплаб ёш мутахассислар тамомлаб чиқиб областимиз меҳнаткашларига намунали медицина хизмати кўрсатмоқдалар. Бу йил битириб чиқувчилар лекциялар тинглаш билан бирга шаҳар касалхонасида амалий машғулотлар ҳам ўтишяпти. Ушбу суратда хирургия бўлимида олиб борилаётган навбатдаги машғулот тасвирланган. Бўлим бош врачи Э. Полчабоев ёш медикларга янги аппаратлардан фойдаланиш йўлларини ўргатмоқда.

О. Қозоқбоев фотоси.

ҚЎЛИНГИЗ ДАРД КЎРМАСИН

Редакцияга хат келди. Шикоят эмас, миннатдорчилик хати. Уни Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ўсимликлар биологияси илмий текшириш институтининг илмий ходимлари Н. Носиров ва А. Эйдельнант ёзишибди. Улар ўз мактублари орқали Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг республика Фанлар академияси қошидаги 3-марказий касалхонаси коллективига чуқур миннатдорчилик билдиришган. Қўли енгил шифокорларнинг шарафли меҳнатларига таҳсинлар ўқишиб, уларнинг ишини газета саҳифасида ёритишни илтимос қилишибди.

Биз касалхона коллективининг фаолияти билан танишдик. Чиндан ҳам мақтовга, таҳсинга арзигулик ишларнинг гувоҳи бўлдик. Касалхонанинг икки қаватли биноси шаҳарча ҳуснига ҳусн қўшиб турибди. Унинг ҳовлиси каттагина майдонни эгаллаган. Беморлар қуёшга бўй чўзиб чиққан зумрад япроқлар соясида скамейкаларда суҳбатлашиб ўтиришибди. Шифохона биноси ичи озода, саранжом-саришта. Ҳаммаёқ жимжит.

Касалхонада хирургия, радиология, терапия, физиотерапия, болалар бўлимлари бор. Бу бўлимларга ўз касбларига меҳр-муҳаббат қўйган, инсон саломатлигини қўриқлашдек муқаддас ишга ўз ҳаётларини бағишлаган кишилар бошчилик қилишмоқда. Шифохонада ишлаётган 286 медицина ходимидан 62 киши олий маълумотга эга. Булар орасида Т. Маъдиев, Н. Халев сингари соғлиқни сақлаш аълочилари ҳам, Н. Клеблеева, Л. Шабенко, Н. Изаак каби медицина соҳасида 25—30 йилдан буён хизмат қилиб келаётган жонкуяр шифокорлар ҳам бор. Улар беморларнинг дардига малҳам топиш йўлида фидойилик қилишмоқда.

Врачлар беморларни даволашда янги медицина методлари ва дориларидан самарали фойдаланишмоқда. Тажрибали врач Н. Изаак ангинани жарроҳлик асбобларисиз—янги дори билан даволаш усулини синовдан ўтказиб яхши натижага эришди. У ана шу метод ва ўз тажрибаси ҳақида медицина ходимлари орасида бир неча бор лекциялар билан чиқди. Шифокорлардан М. Ғаниева, С. Зискинд, М. Исмоилова ҳам янги препаратларни ишлатишда яхши натижаларни қўлга киритмоқдалар. Палаталар таркибида жуда кўп кимёвий элементлар бўлган, даволашда катта шифобахш кучга эга бўлган иссиқ ва совуқ сувлар билан таъминланган.

Шифокорлар дори-дармонгина эмас, ширин сўз ҳам беморларнинг дардини енгиллаштиришини яхши билишади. Шунинг учун улар шакаргуфторликлари билан ҳам хасталарга малҳам бўлишмоқда. Врачлардан С. Колчина, А. Калинина, З. Дявякин, медицина ҳамшираларидан Ф. Саидова, Т. Камаева ва бошқа шифокорлар ҳам дори, ҳам шакарсуханлик билан дардларга дармон топишмоқда.

Биз юқорида келтирган миннатдорчилик хатлари сингари ташаккурномалар касалхона коллективи номига кўплаб келиб турибди. Илмий ходимлардан К. Юсупов, Б. Аҳмедов, А. Каримов, Б. Аббосов ва бошқаларнинг юрак сўзлари билан битилган мактублар қалб ташаккурлари шифокорлар учун олий мукофотдир. Уларнинг ҳаммаси ҳам қўли енгил медицина ходимларидан беҳад миннатдор. Биз касалхонадаги барча беморлар, унинг қучоғида даволаниб чиқиб, ҳозир қизғин илмий-ижодий меҳнат қилаётган кишиларнинг юрак таҳсинларини ифодалаб, ушбу мақоламизни: «Раҳмат, саломатлик посбонлари» деган сўзлар билан тугатмоқчимиз.

Д. МАВЛОНБЕКОВА,
А. ОТАМЕТОВ.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

● ●

БОЛГАРИЯДА ДОН ЭКИНЛАРИ ЎРИБ-ЙИҒИБ ОЛИНМОҚДА

Болгарияда арпа ва буғдой ўрим-йиғими давом этмоқда. Кўкламнинг барвақт қурғоқ келиши кузда экилган экинларнинг ривожини тезлаштирди. Ўрим-йиғим ишлари одатдагидан 10—15 кун илгари бошланди. Далаларда жуда кўп қишлоқ хўжалик машиналари ишлаб турибди. Дон экинлари йиғиштириб олингандан кейин бўшаб қолган майдонларга маккажўхори, ловия, кунгабоқар, кечки помидорлар ва бошқа экинлар экилади. Булар қурғоқчиликдан кўрилган зарарни қоплайди.

КЎРИК ЯКУНЛАРИ

Галле шаҳрида халқ бадиий ҳаваскорлигининг ўнинчи фестивали ўтказилди. Бу фестивал давомида кўпгина янги талантли ашулачилар, музикачилар ва рақсчилар борлиги аниқланди. Фестивал Германия Демократик Республикаси социалистик маданиятининг оммавий байрами бўлди.

Бадиий ҳаваскорлик кўригида республиканинг ҳамма қисмларидан олти мингдан ортиқ киши қатнашди. Буларнинг кўпчилиги ёшлардан иборат.

„ЖЕГРАП"НИНГ 20 ЙИЛЛИГИ

Мамлакатда темир йўл, кўприк ва тоннеллар қурувчи энг йирик корхона, деб ҳисобланган «Жеграп» шу кунларда ўзининг йигирма йиллигини нишонламоқда. Бу корхона йигирма йил ичида неча юз километр узунликдаги темир йўлларни, жуда кўп кўприкларни қурди. Тоғлардаги оғир шароитларда бир қанча километр узунликдаги тоннеллар қазиб ўтилди.

«Жеграп» ҳозирги вақтда ҳам кўпгина йирик иншоотларни қурмоқда ва реконструкция қилмоқда.

(ТАСС).

ҲАРБИИ МАШҚЛАР ОЛДИДАН

Қўшма командирлар ва штаблар ҳарбий машқлари арафасида Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар бирлашган қуролли кучлари бош қўмондони, Совет Иттифоқи маршали И. И. Якубовскийнинг июнь ойида ўтказиладиган қўшма командирлар ва штабларнинг ҳарбий машқлари тўғрисида «Руде Право» газетасининг Москвадаги мухбири саволларига берган жавоблари

САВОЛ. Шу йилнинг июнь ойида сизнинг раҳбарлигингизда Польша ва Чехословакия территориясида ўтказилиши керак бўлган Қўшма командирлар ва штаблар ҳарбий машқларининг характери қандай бўлади?

Бу ҳарбий машқлар «Влтава», деб номланган маълум ҳарбий машқлардан нималар билан фарқ қилади?

ЖАВОБ. Совет Иттифоқи, Чехословакия Социалистик Республикаси ҳамда Варшава шартномасида қатнашувчи бошқа мамлакатларнинг матбуотида Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар бирлашган қуролли кучлари штабининг планига мувофиқ мазкур машқлар ўтказиш тўғрисида 25 майда хабар қилинган эди. Бу машқлардан мақсад замонавий талабларга жавоб берадиган операцияларни олиб боришда, қўшинлар ва штабларнинг жанговар тайёргарлигини янада оширишда қўшинларнинг бир-бирига кўмаклашуви ва қўшинларни бошқариш масалаларини яхшилаб ҳал қилиш йўлларини топишдан иборатдир. Бу машқлар ўз характери жиҳатидан командирлар ва штабларнинг оператив тайёргарлигининг олий формаси ва уларнинг дала шароитидаги машқ мактабидир.

Командирлар ва штаблар машқлари 1966 йилнинг сентябрида «Влтава» номи билан ўтказилган маълум машқлардан жуда ҳам фарқ қилади. Гап шундаки, «Влтава» машқи командирлар ва штабларнинг машқи бўлмай, балки тўрт иттифоқдош армиялар — Чехословакия, Венгрия, Совет Иттифоқи ва Германия Демократик Республикаси армияларининг кўпдан-кўп қўшинлари қатнашган катта машқ эди. Бўлажак машқларда қатнашадиган қўшинларнинг фақат турлари белгиланади ва машқ ўтказишни таъминлаб туриш назарда тутилади.

САВОЛ. Сиз ўтказилажак машқларга қандай аҳамият бераяпсиз? Империалистик давлатлар ҳарбий можаро чиқаргудек бўлсалар, уларнинг ҳар қандай ҳамлаларини қайтариш учун бирга тайёр туриш керак бўлган армияларимизнинг жанговар тайёргарлигини бу машқлар қанчалик кучайтиради?

ЖАВОБ. Июнда ўтказиладиган машқлар, даставвал Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар бирлашган қуролли кучлари жанговар тайёргарлигини, агрессорларга қарши бирга батартиб ҳаракат қилишларини янада мустаҳкамлашга қаратилган бўлиб, биргаликда планли амалга ошириладиган тадбирдир.

Варшава шартномасида қатнашувчи мамлакатларнинг территорияларида қўшинлар, командирлар ва штаблар машқлари ва махсус машқлар кўп йиллардан бери ўтказилиб келинди. Шу машқларнинг тажрибалари бу машқлар қўшинларнинг жанговар ва оператив тайёргарлигини юксалтиришга, қардош армиялар жанговар ҳамдўстлигини мустаҳкамлашга ёрдам бераётганлигини кўрсатмоқда. Бундай машқлар чоғида турли социалистик ҳамдўстлик мамлакатларидаги жангчилар бир-бирларини яхшироқ билиб оладилар, ҳозирги жанговар вазият қийинчиликларини биргаликда енгиб ўтишни ўрганадилар, бир-бирларига янада кўпроқ ишонадиган бўлиб қоладилар.

САВОЛ. Бўлажак машқларда қайси мамлакатлар иштирок этади?

ЖАВОБ. Командирлар ва штабларнинг ташкил қилинаётган машқларига Чехословакия Социалистик Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси ва Совет Иттифоқи армияларининг командирлари ва штабларини, алоқа ва таъминот кучлари ва воситаларини жалб этиш мўлжалланмоқда. Машқлар Польша, Чехословакия, ГДР ва СССР территорияларида ўтказилади.

* * *

Варшава шартномасида қатнашувчи мамлакатлар бирлашган қуролли кучлари ва бутун ҳарбий ташкилоти Европада ва бутун дунёда тинчлик ва хавфсизликни сақлаб қолиш учун курашда социализм мамлакатларининг мустаҳкам қалқони бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. Ўтказилажак машқлар эса уни янада мустаҳкамлаш ва такомиллаштиришга хизмат қилади, деб комил ишонч билдирамиз.

ФИНЛЯНДИЯ. Хельсинкининг марказий қисми.
Аджерпресс—ТАСС фотоси.

ТАИЛАНД. Бу уйларда деҳқонлар яшайди.
С. Преображенский фотоси.

ЖАЗИРАМА ИССИҚ ВА ЁМҒИРЛАР

ДЕҲЛИ, 18 июнь. (ТАСС мухбири). Мавсумий ёмғирлар, муссонлар фронти кун сайин Ҳиндистоннинг шимоли томон тобора кириб бормоқда. Муссон Бомбей ва Калькутта шаҳарлари устидан ўтиб кетди. Бу ерларда ёмғир суви оқими шаҳар транспорти ишини издан чиқарди. Синоптиклар июль ойининг бошларида муссонлар Деҳлига ҳам етиб келади демоқдалар.

Ҳозирча Ҳиндистон пойтахти билан мамлакат шимолининг аҳолиси жазирама иссиқдан азият чекмоқда. Сояда ҳавонинг ҳарорати 45—46 градусга етмоқда. Панжоб ва Харианадан иссиқ ва офтоб уриш холлари юз бераётганлиги тўғрисида хабарлар олинмоқда. Кеча эрталабдан бошлаб Деҳли осмонини иссиқ чанг тўзони қоплаб, қуёшни ҳам мутлақ тўсиб қўйди. Кўриш қийинлашганлигидан самолётларнинг кўпгина рейслари бекор қилинди. Кўчаларда автомобиль транспорти ҳаракати секинлашди.

В. ОСИПОВ.

ИНГЛИЗ ОЛИМИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

Дунёга донги кетган профессор Жон Бернал лабораториясининг ходими Лондон университетида ишловчи машҳур инглиз фаншуноси Алан Маккей Ўзбекистонда фан эришган муваффақиятлар билан бир ҳафта танишиб чиқди. Унинг бу сафардан кузатган мақсади — Совет Ўрта Осиё республикаларида фан тараққиёти йўлларини қўшни Осиё мамлакатларидаги фан тараққиёти билан таққослаб кўриш учун материал тўплаш эди.

Инглиз олими Тошкентдан Москвага жўнаб кетиш олдидан ЎзТАГ мухбирига қуйидагиларни айтди:

— Мен ўзбек тилида фан юксак даражада ривожланганлигига ва турли миллатларга мансуб олимларнинг тамомила тенг ҳуқуққа эга эканлигига шахсан ишонч ҳосил қилдим. Кўриб билганларим кутганимдан ҳам зиёда бўлди. Совет Ўрта Осиё республикаларини қўшни Осиё давлатлари билан таққослаб кўриш учун ўзим тайёрлаган классификация яроқсиз бўлиб чиқди. Белгиланган схемага мувофиқ таққослаб кўриш яхши натижа бермади. Бунга сабаб шуки, илгари мустамлака бўлган ва ҳозир ривожланиб бораётган Осиё мамлакатлари учун ҳаётий муҳим бўлган кўпгина проблемалар Ўрта Осиёдаги совет республикаларида кўпдан бери ҳал этилган. Масалан, сизда бир неча тилнинг биргаликда ишлатилиши каби проблема ўртага қўйилмайди. Ана шу проблема бу ерда ҳал этилган. Менинг фикримча, тамомила қониқарли ҳал этилган.

Менинг фикримча, Осиё ва Африканинг ривожланиб бораётган мамлакатлари студентларга мураккаб фанлардан она тилида дарс бериш соҳасида Ўзбекистон тажрибасидан тўлиқ фойдалана оладилар. Мен Осиёдаги кўп давлатларда бўлганман ва мураккаб фанлар инглиз тилида ўқитилаётганлиги сабабли студентларнинг материалларни ўзлаштиришларида катта қийинчилик рўй бераётганлигини биламан.

Ўзбекистонда фанни ривожлантириш соҳасида қўлга киритилган муваффақиятлар бошқа совет республикаларининг ёрдами, иттифоқдош республикалар олимлари ўртасидаги мустаҳкам алоқа самарасидир.

ҲАВО ТРЕВОГАСИ

ХАНОЙ, 18 июнь. (ТАСС). Бугун Ханойда маҳаллий вақт билан соат 13 дан 30 минут ўтганда ҳаво тревогаси эълон қилинди.

Америка самолёти Вьетнам Демократик Республикаси пойтахти осмонига бостириб кирди.

Шаҳарнинг ҳаво хужумидан мудофаа қисмлари америка самолётига қарата ўқ отдилар.

ЛАОС УСТИДА уриб туширилди

ХАНОЙ, 18 июнь. (ТАСС). Лаос озодлик халқ армиясининг зенитчилари 31 майда ва 1 июнда Саваннакет вилояти тепасида (қуйи Лаос) Американинг икки самолётини уриб туширганлар. Вьетнам Информация агентлиги Лаоснинг Каосан Патет-лао агентлиги маълумотига асосланиб шу ҳақда хабар берди.

КОСМИК ФИЗИКА СОҲАСИДАГИ ҲАМКОРЛИК

Москвада космик тадқиқотлар соҳасида ҳамкорлик қилувчи бир қанча социалистик мамлакатлар олимлари ва мутахассислари (космик физика бўйича ишчи группаси)нинг кенгаши бўлди. Кенгашда Болгария, Венгрия, Германия Демократик Республикаси, Монголия Халқ Республикаси, Польша, Румыния, СССР ва Чехословакия вакиллари қатнашдилар.

1967 йилда Москвада қабул қилинган протоколларнинг қандай бажарилаётганлиги қараб чиқилди, бу протоколларни амалга ошириш программаси конкретлаштирилди ва планлаштирилган экспериментларни ўтказиш, шунингдек уларнинг натижаларини ишлаб чиқиш ҳамда таҳлил этишга доир бир қанча проблемалар ўрганилди.

Кенгаш қатнашчилари илгари қабул қилинган протоколлар муваффақиятли амалга оширилаётганлигини мамнуният билан қайд қилдилар. Ҳозир 1968—1969 йилларда Совет Иттифоқининг ўз миллий программаларига мувофиқ учирадиган йўлдошлари, шунингдек социалистик мамлакатларнинг аппаратлари ўрнатилган геофизик ракеталарини учиришга тайёргарлик кўриш билан боғланган илмий-техникавий ва ташкилий масалалар батафсил муҳокама қилинди. Бу экспериментлар Ердан туриб кузатишларнинг кенг программасини кўзда тутади.

Кенгашда социалистик мамлакатларнинг космик физика соҳасидаги ҳамкорлигини ривожлантиришнинг умумий истиқболлари ҳам муҳокама қилинди ва, жумладан, космосда биргаликда ўтказиладиган экспериментлар тўғрисидаги баъзи янги таклифлар қараб чиқилди.

Кенгаш қатнашчилари космосни тадқиқ этиш соҳасида биргаликда олиб борилаётган ишларда қатнашувчи бир неча совет илмий муассасаларини бориб кўрдилар.

Кенгаш қардошларча дўстлик ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтди ҳамда космик фазони тинчлик мақсадларида тадқиқ этиш соҳасида социалистик мамлакатларнинг илмий-техника ҳамкорлигини мустаҳкамлашга ёрдам беради.

ФРЕДЕРИК УЭСТ ВАФОТ ЭТДИ

ЛОНДОН, 18 июнь. (ТАСС). Юрагига кўчириб ўтказилган биринчи инглиз — Фредерик Уэст кеча кечқурун вафот этди. У операциядан сўнг 46 кун яшади.

Уэст ётган касалхона эълон қилган қисқача медицина бюллетенида ўлим хозирги дори-дармонлар тузата олмайдиган «умумий инфекция» натижасида юз берди, дейилади.

АНГЛИЯ ПАРЛАМЕНТИДА

ЛОНДОН, 18 июнь. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилоти резолюциясига мувофиқ, Жанубий Родезияга қарши жазо чораларини кенгайтириш тўғрисидаги ҳукумат резолюциясини кеча кечаси умум палатаси кўпчилик 73 овоз билан маъқуллади. Овоз беришдан аввал музокаралар бўлиб ўтди. Консерватор депутатлар ўз нутқларида жазо чораларини кенгайтиришга уриниш у ёқда турсин, бундай чоралар батамом бекор қилинишини истаганликларини ҳам равшан кўрсатдилар. Консерваторлар жазо чоралари кенгайтирилишига қарши овоз бериб, ўзларининг умум палатасидаги вакиллари тутган позиция партия раҳбарлиги ишлаб чиққан умумий тактика натижаси эканлигини намойиш қилиб кўрсатдилар.

Хизматга... ярим ҳимояга чақирилди

Яқинда бизнинг «Пахтакор» командамиз мамлакат биринчилигининг навбатдаги ўйинини ўтказиш учун Ростов-Донга жўнади. Ярим ҳимоячи В. Солохо травмасини баҳона қилиб Тошкентда қолди. Бироқ команда учиб кетиши биланоқ В. Солохо врачларнинг олдига ҳам кирмай, аэропортга жўнади ва Москвага билет олди. У пойтахтга ЦСКА командасининг чақириғига биноан борди. Бир ҳафта ҳам ўтмай В. Солохо Тбилисида Марказий армия спорт клубининг дублерлар составида майдонга тушди.

Мамлакатимизнинг ҳамма ерлардаги каби Ўзбекистонда Совет Армияси сафига хизматга отланганларни тантанали равишда, ҳурмат билан кузатиб қўйдилар. Комсомол аъзоси В. Солохога ҳам ана шундай ҳурмат кўрсатилиши табиий эди. Аммо у ўз шаҳри, ўз командаси, дўстларини пинҳоний равишда ташлаб кетди, ўзи ўсган, мамлакат ёшлар терма командасининг ўйинчиси бўлгунча тарбиялаган, куни кечагина фахрли спорт мастери унвонини олиб берган клубига «раҳмат» ҳам айтмай кетди.

ЦСКА командаси раҳбарларининг шу муносабат билан қилган ҳаракатларидан ранжийсан киши. ЦСКА яхши анъаналарга эга бўлган ҳурматли команда. Кўкрагида юлдузчаси бўлган ЦСКА футболкасини кийиб майдонга тушиш ҳар бир спортчи учун катта шарафдир. Лекин ёш ўйинчига ана шу футболкани маҳфий равишда кийгизиш кимга керак бўлиб қолди. Командани бундай йўл билан тўлдириш ёшларда ўртоқлик, коллектив олдида масъулият, софлик каби сифатларни тарбиялашга ёрдам бермаса керак. Ваҳоланки бундай сифатлар кишига фақат футбол майдонидагина керак бўлиб қолмай, ҳамма вақт ҳам зарур. ЦСКА командаси раҳбарлари В. Солохонинг «сирли равишда йўқолиб қолиши» муносабати билан вужудга келган аҳволнинг ноқулайлигини тушуниб келишувга тайёр эканликларини, қочоқнинг ўрнига уч футболчини беражакларини маълум қилдилар. Биз спортчилар учун ҳақоратли бўлган бундай таклифни рад этиш билан чеклачиб қолмай, юз берган воқеанинг ҳаммаси ҳақида газетага ёзишга қарор қилдик, токи бундай ҳоллар қайта такрорланмасин.

Д. БЕРЛИН, «Пахтакор» командасининг бошлиғи, Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган тренер; Ҳ. РАҲМАТУЛЛАЕВ — команда капитани, спорт мастери; Б. ИБРОҲИМОВ — команда комсорги, спорт мастери; ТОШКЕНТ. («ИЗВЕСТИЯ» дан).

СССР КУБОГИ УЧУН

СССР кубоги фахрий мукофоти учун футболчиларнинг мусобақалари бошланди. Кубокнинг 1/16 мусобақасида Саратовнинг «Сокол» командаси олий лигада ўйновчи Ереваннинг «Арарат» футболчилари билан куч синашди. Саратовликлар ўтган йили кубок ўйинларининг қаҳрамони бўлиб ярим финалгача чиққан эдилар. Бу йил ҳам уларнинг ғайрати зўр. «Сокол» бу учрашувда «Арарат»ни 2:1 ҳисобида енгди ва нимчорак финалга чиқди.

Суратда: тошкентлик студент қиз Шарипа Жумадилова. У қиличбозлик спорти билан шуғулланади. Спорт мастери унвонини олган бу қиз республика терма командасининг аъзосидир. Шарипа яқинда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети мукофоти учун бўлган мусобақаларда муваффақиятли қатнашди.

Д. Михайлов фотоси.

ҚИШЛОҚ ЯНГИЛИКЛАРИ

ЎРТА ЧИРЧИҚ. 1-«Оҳангарон» совхозининг Тут қишлоғи кундан-кунга обод бўлиб бормоқда. Яқинда қишлоқ марказида 300 ўринли кинотеатр ва қизил чойхона қуриб ишга туширилди. Совхоз бўлимларидан бирида қурилган типовой дала шийпони ҳозир ишчиларнинг маданий дам олиш жойига айланиб қолган. Шийпоннинг бир томони олмазор, бир томони узумзор билан ўралган. Ана шу соя-салқин шийпон қошида болалар боғчаси ҳам ишлаб турибди. Бу эса болали аёлларнинг далада баракали меҳнат қилишлари учун анча қулайлик туғдирмоқда.

Шу кунларда қишлоққа водопровод суви келтириш ишлари жадал олиб борилмоқда. Яқин кунларда ишчилар зилол кран сувидан баҳраманд бўлишади.

Ҳ. ҲАМИДОВ.
Қорахитой қишлоқ Совети.

●

ЯНГИЙЎЛ. «Октябрь 40 йиллиги» хўжалиги аъзолари пахта ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотларидан йил сайин юқори ҳосил олиб келишмоқда. Ҳосилдорлик баракали бўлган сайин хўжалик даромади ҳам ошиб бормоқда. Мана, шунинг учун ҳам колхоз қишлоғининг территориясида янги-янги шинам уй-жой, маиший бинолар қад кўтармоқда.

Яқинда колхоз марказида янги замонавий типда қурилган касалхона ишга туширилди. Меҳрибон ва жонкуяр врачлар В. Музова ва А. Терехова ўртоқлар хонадонларда бўлиб, хўжалик аъзоларининг саломатлиги йўлида қайғуришмоқда.

Х. ТОШМАТОВ.

ТУРЛИ КАСБ ЭГАЛАРИ

ПОЧТАЛЬОН ҲИММАТИ

«Октябрь 40 йиллиги» колхози аъзолари Аҳмад ака номини зўр эҳтиром ва ҳурмат билан тилга олишади. Чунки Аҳмад ака бормаган участка, звено, гаплашмаган колхозчи йўқ. У, колхозчиларни кундалик газета ва журналлар билан таништириб, янгиликлардан хабардор қилмагунча кўнгли жойига тушмайди.

Аҳмад ака почтальонлик қилиш билан чегараланиб қолаётгани йўқ. У колхозчилар билан бир сафда туриб мўл ҳосил етиштиришда муносиб ҳисса қўшмоқда. Аҳмад ака Қўзибоев ўтган йили ўзи учун 5 гектар ер ажратиб олиб, ғўзаларни меҳр билан парвариш қилган эди. Хирмони ҳам чакки бўлгани йўқ. 37 центнердан ҳосил кўтарди.

Баъзи кишилар «Аҳмад ака почтальонликни қилиб юравермайсизми» деган гапларига у шундай жавоб берди:

— Ука, почтальонлик оғир иш эмас. Бор-йўғи икки-уч соатлик. Қолган вақтда нима қиламан. Ахир ҳозир ёнбошлаб ётадиган вақт эмас-ку.

Аҳмад ака Қўзибоев ана шундай, ҳиммати баланд кишилардан. У бу йил ҳар гектардан 40 центнердан ҳосил олмоқчи. Шу кунларда почтальон даласида бўлсангиз ҳар туп ғўзани кўриб дил қувнайди. Чунки ғўзанинг ҳозирги ҳолати почтальоннинг сўзи қатъийлигидан далолат бериб турибди.

Х. ТОШМАТОВ.
Янгийўл райони.

ГАЗЕТАНИНГ ЮБИЛЕЙИГА

Республикамизнинг кенг жамоатчилиги ва матбуот ходимлари «Совет Ўзбекистони» газетасининг шонли 50 йиллик тўйини муносиб кутиб олиш учун қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар.

Шу муносабат билан «Ўзбекистон» нашриёти ходимлари Х. Ёдгоровнинг «Нурли йўл» асарини нашрга тайёрлади. Китобда газетанинг эллик йил ичида босиб ўтган йўли билан танишасиз. Унда севимли газетамизнинг тарихий ўтмиши ҳақида, уни чиқаришда ўз ҳиссасини қўшган журналист-адиблар тўғрисида кўп нарсаларни билиб олишингиз мумкин.

Н. АХРОРОВА.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 18.00 — **Пойтахтимиз меҳмонлари.** 19.30 — **Футбол. «Пахтакор» — «Нефтчи»** (Боку). 21.15 — Бир актёр ижросида. **«Евгений Онегин»** (иккинчи боб).

Ўзбек тилида: 21.40 — **Теляngиликлар.** 21.55 — **Ғанимат дамлар** (қишлоқ хўжалик ходимлари учун). 22.05 — **Ўзбекистон радиоси ва телевидениеси уйғур ансамблининг концерти.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.00 — **Ўқув эшиттиришлари программаси. Студентлар учун немис тилида машғулот.**

Ўзбек тилида: 18.30 — **Иншони қандай ёзмоқ керак?** (Олий ўқув юртларига кирувчилар учун). 19.10 — **Физика.**

20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — **Синовчи** (ҳужжатли фильм), 20.20 — **Мичман Панин** (бадиий фильм), 21.55 — **Қозоқ куйларидан концерт.**

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 20/VI да **Махтумқули**, 21/VI да **Ёшлнида берган кўнгил**, 22/VI да **Гули сиёҳ.**

КИНО

Сўнган чақмоқлар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз 2 да).

Саргузашт қидирувчилар — «ЧАЙКА», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Тоғдаги яккама-якка олишув — НАВОИЙ номли, «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Олға Франция! — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Анна Каренина — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Ҳиндулар суянчиғи — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 5, кеч 6.45, 8.15 минутда ва 10 да).

ЁЗГИ БИНОДА

Кеч соат 9 ва 10.45 минутда бошланади)

Сўнган чақмоқлар — «ФЕСТИВАЛЬ».

Камалют ғорининг сири — «ХИВА».

Отелло Дюлахазеда — НАВОИЙ номли.

Бу Донбассда бўлган эди — ТЕЛЬМАН номли.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА
20 июнда
кеч соат 7 яримда
СССР биринчилиги учун
«НЕФТЧИ» (Боку) — «ПАХТАКОР» (Тошкент)
командалари ўртасида
ФУТБОЛ

ТОШКЕНТДА ЎТКАЗИЛАДИГАН ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИ БИРИНЧИ ХАЛҚАРО КИНОФЕСТИВАЛИ ОЛДИДАН
ФАҚАТ САНЪАТ САРОЙИДА
24 июндан
3 серияли янги ҳинд бадиий фильми
«САНГАМ»
Намойиш қилинади.
Бош ролда — РАДЖ КАПУР.
Сеанслар эрталаб соат 11 ярмида кундуз 4 ва, кеч 8 да бошланади.
Коллектив бўлиб киришга заявкалар қабул қилинмоқда.
Справка учун телефонлар: 4-21-74, 4-20-34.

А. С. ПУШКИН НОМЛИ БОҒДА
20, 21, 22, 23 июнда
ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ ВА ЭСТРАДА АРТИСТЛАРИНИНГ
КОНЦЕРТИ
Қатнашадилар:
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар
Олмахон ҲАЙИТОВА, Меҳри АБДУЛЛАЕВА
Солистлар:
Зокиржон СУЛТОНОВ, Гулчеҳра ИСМОИЛОВА, Жуманиёз СОБИРОВ, Тўхта РИСМЕТОВА, Отамурод ҲОЖИЕВ,
Ўзбек халқ чолғу ансамбли.
Программани — **Зайтуна Тожибоева олиб боради.**
Концерт кеч соат 8 ярмида бошланади.
Билетлар сотилмоқда.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — В35212, Редактор ўринбосарлари — В35885, В36232, Масъул секретарь — В34808, Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936, Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — В33786, Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари — В35811 Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050, Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В38761, Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34048, Эълонлар бўлими — В38142, Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 16507. ИНДЕКС — 64697. № — 1887.